

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΘΕΜΑ:

Μετάφραση και Σχολιασμός Αποσπάσματος του βιβλίου «Μεθ'Ορμής Ακαθέκτου-Επίτομη Ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού (1821-1945)» του Παναγιώτη Γέροντα Υποπλοίαρχου (Ο) ΠΝ.

ΤΗΣ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ (Ξ2016102)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΛΙΒΑΣ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΕΡΑΜΙΔΑΣ

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή.....	4
2. Πρωτότυπο κείμενο.....	4
3. Μετάφρασμα.....	17
4. Γλωσσάρι Ορών.....	27
5. Μεταφραστική Διαδικασία.....	28
6. Μεταφραστικές Τεχνικές.....	30
7. Μεταφραστικά Προβλήματα.....	32
8. Τρόποι Αντιμετώπισης των Μεταφραστικών Προβλημάτων.....	34
9. Επίλογος.....	38
10. Βιβλιογραφία.....	38

1. Εισαγωγή

Στη παρούσα πτυχιακή εργασία γίνεται μετάφραση ενός αποσπάσματος του βιβλίου «Μεθ'Ορμής Ακαθέκτου-Επίτομη Ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού (1821-1945)», του Παναγιώτη Γέροντα Υποπλοίαρχου (Ο) ΠΝ. Συγκεκριμένα, η μετάφραση γίνεται από τη σελίδα 331 ως τη σελίδα 340.

Η εργασία αποτελείται από το μετάφρασμα, το γλωσσάρι ορών, τη μελέτη του μεταφράσματος με θεωρητική προσέγγιση, στην οποία αναλύεται όλη η μεταφραστική διαδικασία, οι μεταφραστικές τεχνικές, καθώς και οι τρόποι αντιμετώπισης των μεταφραστικών προβλημάτων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής. Τέλος, ακολουθεί το γενικό συμπέρασμα της εργασίας, καθώς και η βιβλιογραφία στην οποία βασίστηκε.

Το εν λόγω βιβλίο αποτελεί ένα επιστημονικό δοκίμιο 600 σελίδων το οποίο έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό στην ελληνική βιβλιογραφία, καθώς επικεντρώνεται με τρόπο συνοπτικό και πλήρη στην ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού από το 1821 μέχρι το 1945. Ο συγγραφέας μας δίνει συνοπτικά μια ολοκληρωμένη εικόνα για την ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού, εμβαθύνοντας στις στρατιωτικές και πολιτικές εξελίξεις. Εξετάζει το πώς από τον Τρινήσιο στόλο της Επανάστασης του '21 (Ψαρά, Ύδρα και Σπέτσες) οργανώθηκε σε ένα σύγχρονο Πολεμικό Ναυτικό, το οποίο κατάφερε να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις και να μείνει αήττητο.

2. Πρωτότυπο κείμενο

Τα ξημερώματα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου ομάδες αξιωματικών του Στρατού, 50 για το Λήμνος, 6 για το Νάξος, 2 για το Τένεδος και 10 για το Σφενδόνη οδηγούμενες από αξιωματικούς του Ναυτικού κατέλαβαν τα 4 πλοία και έθεσαν υπό κράτηση τους αξιωματικούς των πλοίων που δήλωσαν ότι αρνούνται να προσχωρήσουν στο κίνημα. Την ίδια ώρα, κατελήφθη η Ναυτική Διοίκηση Χίου και ο ναυτικός διοικητής αντιπλοίαρχος Δ. Φωκάς και ο πλωτάρχης Κ. Αλεξανδρής προσχώρησαν στο κίνημα. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας επέστρεψε από περιπολία και το Θύελλα, αλλά ο κυβερνήτης, αντιπλοίαρχος Ε. Καββαδίας, αρνήθηκε να προσχωρήσει και τέθηκε υπό κράτηση.

Το Υπουργείο των Ναυτικών δεν μπορούσε να επικοινωνήσει με τον ασύρματο του Λήμνος, διότι ο Πετροπουλάκης,⁹ ο οποίος με την κατάληψη του θωρηκτού είχε χρισθεί αρχηγός τον επαναστατικού στόλου, τηλεγράφησε από το Νάξος ότι ο ασύρματος του Λήμνος είχε σοβαρή βλάβη και ότι οι επικοινωνίες θα έπρεπε να γίνονται μέσω του Νάξος. Το Νάξος δεν ακολούθησε τα πλοία προς Λαύριο αλλά έμεινε στη Χίο. Ο Σκουφόπουλος ανέλαβε

κυβερνήτης του Σφενδόνη, ο υποπλοίαρχος Βιτάλης του Θύελλα και ο πλωτάρχης Κ. Αρβανίτης του Λήμνος. Το πρωί της 12 Σεπτεμβρίου¹⁰ όλα τα πλοία ξεκίνησαν από τη Χίο και τη Μυτιλήνη με προορισμό την Αθήνα.

9 Ο ναύαρχος Καββαδίας χαρακτηρίζει τον Πετροπουλάκη (σελ. 32) ανισόρροπο. Αυτός ο χαρακτηρισμός ενισχύεται και από τη διήγηση του πλοιάρχου Λαμπρινόπουλου: (Ο Πετροπουλάκης τη νύχτα) μέ τον Σταυρόν εις τό χέρι είχε περιέλθῃ πάντα τὰ διαμερίσματα, ὑποφράγματα, μηχανοστάσια, λεβητοστάσια, μέχρι και διπνθμένων, ινα ἐξασφαλίσῃ ὅτι οὐδεὶς θὰ τον διέφενγε και θα παρέμενεν ἀμέτοχος τῆς δεήσεως. Μέ τον Σταυρόν, τον ὅποιο ουδέποτε ἀπεχωρίζετο, ἐκνηγονσε εις τὰ νοποφράγματα τον Βελξεβούλ, τον ὅποιο παρεπιπτόντως ἐνετόπισεν εις τό πρόσωπον τον τότε ἀνθυποπλοίαρχου, Δ. Τάξη. Ἦτο βέβαιος ὅτι ἐάν τον συνελάμβανε και τον προσήγαγε βιαίως εις τὰ διαμερίσματα τον ἱερέως ινα τόν ἐξορκίσῃ τό δαιμόνων θὰ ἀπεβάλετο ἐξ αὐτόν. (...) τόν καθυσύχασαν ὁμως ὁ ἱερεὺς καὶ κυρίως ὁ ἱατρός τον πλοίου καὶ ἡ νύκτα παρήλθεν ἡρεμος. Τὴν ἐπόμενη ὁμως πρωίαν νέα ἐξαψις ἐσημειώθη καὶ ὁ Πετροπουλάκης διέταξε ὁ Στόλος νὰ ἀλλάξῃ κατεύθυνσιν καὶ νὰ πλεύσῃ προς Καλάμας. Τὴν διαταγὴν αὐτὴν ἔδωσε εις τὴν συγκεντρωμένην εις τόν μεσόδομον τοῦ κυβερνήτου Επαναστατικὴν Επιτροπὴν, ἡ ὅποια ἐμεινε κατάπληκτος, μὴ γνωρίζονσα τὰ συμβάντα τῆς παρελθούσης νυκτός. Ἡ Επιτροπὴ προσεπάθησε διὰ τῆς λογικῆς νὰ πείσῃ τόν Πετροπουλάκη ὅτι τοῦτο (...) θὰ ἐσήμαινε οἰκτρὰν ἀποτυχίαν τῆς ἐπαναστάσεως πλὴν ὁμως ὁ Πετροπουλάκης παρέμεινεν ἀμετάπειστος καὶ ἀρπάσας πέλεκυν (...) ἐδήλωσεν εις τὰ μέλη τῆς Επιτροπῆς ὅτι αὐτός, ὅταν ἐκήρηνξεν τὴν Ἐπανάστασιν, εἶχε ὑπ' ὄψιν τον ὅτι ἐπαιξε τό κεφάλι τον εις τόν «ντορβά». Πρέπει νὰ ἔχουν καὶ αὐτοὶ ὑπ' ὄψιν τους ὅτι τὰ κεφάλια τους θα πέσουν στον «ντορβά». Κάτωχρα τὰ μέλη τῆς Επαναστατικῆς Επιτροπῆς ἐζήτησαν νὰ κληθῇ καὶ ὁ Αρχηγός τῆς Επαναστάσεως Πλαστήρας (...). Ὁ Πετροπουλάκης ἐξέθεσε τό σχέδιό τον καὶ εἶπε ὅτι τοῦτο θα ἐφαρμοσθῇ, ἔκτος ἀν διατάξετε τὴν σύλληψίν μου. Απαθέστατα ὁ Πλαστήρας διέταξε τὴν σύλληψίν τον, εις ἣν καὶ ὑπήκονσεν ἀσζητητὶ ἀποσνρθεὶς εις τό δωμάτιόν τον, καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Επαναστατικῆς Επιτροπῆς ἀνέπνευσαν. Βλ. Χαρατσῆς (1985), τόμ. Α', 85.

10 Τη νύχτα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 1922, βρισκόμουν κοντά στον δέκτη τον Σταθμού όταν ο τηλεγραφετῆς υπηρεσίας με ειδοποίησε να παρακολουθήσω τη λήψη τηλεγραφήματος με σημαντικό περιεχόμενο προερχόμενο από το θωρηκτό Λήμνος. Αμέσως αντιλήφθηκα ὅτι ἐπρόκειτο για ἐπαναστατικὴ προκήρυξη και περίμενα με ἀνυπομονησία να δω ποιος τὴν υπέγραφε. Τελικὰ διάβασα τα ονόματα δυο συνταγματάρχων που δεν γνώριξα και ενός αντιπλοίαρχου. Ἡ συμμετοχὴ τον τελευταίου με κατέπληξε διότι ἐπρόκειτο για πειθαρχικό και νομιμόφρονα αξιωματικό. Ὅπως μάθαμε ἀργότερα, πολλοὶ ἀπὸ τους νεότερους αξιωματικούς που δεν εἶχαν σνμμετάσχει στο κίνημα τῆς Θεσσαλονίκης εἶχαν τώρα ταχθεὶ στο πλευρὸ τῆς Επανάστασης. Τὴν ἐξήγηση τον φαινομένου δίνουν το μέγεθος τῆς ἐθνικῆς συμφορὰς που

ἐξῆσαν ἀπὸ κοντὰ αὐτοὶ που ἐπαναστάτησαν σε συνδυασμὸ με τις μεθόδους διοίκησης που ἐφαρμόστηκαν

τὴν περίοδο που ἀκολούθησε τις ἐκλογές. Βλ. Μεζεβίρης, (1971).

Ἡ Περίοδος του Μεσοπολέμου (1922-1936)

33ἰ

Στις 14 Σεπτεμβρίου παραιτήθηκε ο βασιλέας Κωνσταντίνος και ορκίστηκε ο Γεώργιος ο Β'. Στις 17 Σεπτεμβρίου ο τ. βασιλέας έφυγε από την Ελλάδα και πέθανε στο Παλέρμο στις 29 Δεκεμβρίου. Στις 14 Σεπτεμβρίου μπήκαν στην Αθήνα τα πρώτα στρατιωτικά τμήματα, ενώ την επομένη εισήλθε το κύριο σώμα στρατού 12.000 ανδρών περίπου, το οποίο οι Αθηναίοι υποδέχθηκαν με συγκρατημένο ενθουσιασμό. Τη νύχτα της 14^{ης} Σεπτεμβρίου, συνελήφθησαν και προφυλακίστηκαν τα ηγετικά στελέχη της αντι-βενιζελικής παράταξης (Γούναρης, Στράτος, Πρωτοπαπαδάκης, Θεοτόκης, Στάης), την επομένη οιδούσμανης, Στρατηγός, Γούδας, Καλογερόπουλος, στις 27 του μηνός ο Χατζηανέστης και στις 11 Οκτωβρίου ο Μπαλτατζής. Μαζί με αυτούς συνελήφθησαν και 300 περίπου αντι-βενιζελικοί.¹¹ Στις 16 Σεπτεμβρίου σχηματίστηκε κυβέρνηση με πρόεδρο τον Αλέξανδρο Χαραλάμπη, ενώ την επομένη ανέλαβε την πρωθυπουργία ο Σ. Κροκιδάς.

Στις 20-22 Σεπτεμβρίου έγινε η Διάσκεψη των Μουδανιών. Την τελευταία ημέρα της διάσκεψης, στις 22 του μηνός, ο ίδιος ο Πλαστήρας, οι συνταγματάρχες Αλέξανδρος Μαζαράκης-Αινιάν και Πτολεμαίος Σαρηγιάννης, καθώς και ο διπλωμάτης Π. Οικονόμου-Γκούρας κλήθηκαν στο βρετανικό πλοίο *Iron Duke* και ο επικεφαλής των συμμαχικών αντιπροσωπειών βρετανός Στρατηγός *Charles Harington* τους ζήτησε να υπογράψουν την εκκένωση της Ανατολικής Θράκης μέχρι τον Έβρο. Η ανακωχή των Μουδανιών κυρώθηκε στις 14 Ιουλίου 1923 στη Λοζάνη. Τέλος, ο Δ. Φωκάς, ο οποίος είχε αναλάβει Αρχηγός Στόλου, παραιτήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον πλοίαρχο Αγησίλαο Γέροντα.

3. Το δυστύχημα του Αλέξανδρος Ζ

Το Αλέξανδρος Ζ¹² ήταν επίτακτο ναυαγοσωστικό της εταιρείας Ζαλοκώστα, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη μεταφορά προσωπικού μεταξύ Πειραιά-Ναυστάθμου.¹³ Στις 10 Μαρτίου 1923, λόγω αιφνίδιας κακοκαιρίας και ισχυρών νοτίων ανέμων ανατράπηκε έξω από το λιμάνι του Πειραιά με αποτέλεσμα να βρουν τον θάνατο 262¹⁴ άτομα. Ήταν από τα τραγικότερα δυστυχήματα του Πολεμικού Ναυτικού.

Σε αυτό το δυστύχημα ξεκληρίστηκε η Μπάντα του Πολεμικού Ναυτικού, καθώς ανάμεσα στους νεκρούς ήταν και 21 μουσικοί, η οποία όμως ουσιαστικά επανιδρύθηκε έναν μήνα μετά με το Ν.Δ. της 21^{ης} Απριλίου 1923 *Περί βαθμολογίας καί προσόντων προαγωγής των μουσικών τού Β. Ναυτικού*.¹⁵

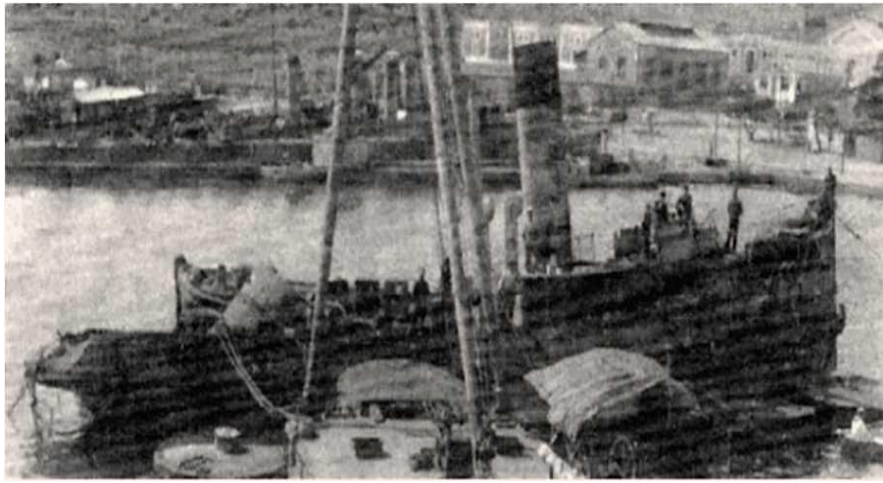
11 Χαρατσής (1985), 86.

12 Λούζης (2011)· Παϊζης-Παραδέλης (1999)· Καββαδίας (1950), 32· Μπίστης (1950), *Ναυτική Επιθεώρηση* 219:181-185· Τσαπράζης (1991).

13 Χρησιμοποιήθηκε ως «ευκαιρία», όπως λέγεται στο Ναυτικό.

14 Ο Λούζης αναφέρει 262 άτομα (σελ. 36) ενώ ο Καββαδίας ανεβάζει τον αριθμό σε 340 (σελ. 43)! Ο Μπίστης αναφέρει περίπου 300 νεκρούς. Ο Παϊζης-Παραδέλης αναφέρει 297 άτομα και αυτό το νούμερο το αναλύει: 12 αξιωματικοί, 87 υπαξιωματικοί, 193 ναύτες και 5 τεχνίτες. Εντούτοις, η άποψη για 262 άτομα ενισχύεται από τον Τσαπράζη, ο οποίος παραθέτει κατάλογο ονομάτων νεκρών, τα οποία, αν προστεθούν, βγάζουν τον αριθμό 262.

15 Λούζης (2011), 38 και *Εφημερίς τής Κυβερνήσεως*, Α.Φ. 107, 28 Απριλίου 1923.

Το Αλέξανδρος Ζ΄.

Την 11η Μαρτίου έγινε η κηδεία των 17 ανασυρθέντων πτωμάτων του ναυαγίου στο εκκλησάκι Άγιος Νικόλαος του Ναυστάθμου Σαλαμίνας. Είχε συρρεύσει πλήθος κόσμου για να παρακολουθήσει τη νεκρώσιμη τελετή, ενώ παρόντες ήταν και ο αρχηγός της Επανάστασης Πλαστήρας, ο μητροπολίτης Χρυσόστομος, οι συνοδικοί μητροπολίτες Τρίκης, Σύρου και Ναυπάκτου, ο υπουργός των Ναυτικών υποναύαρχος Κ. Βούλγαρης, ο Αρχηγός του Στόλου υποναύαρχος Χατζηκυριάκος, ο αρχηγός της Βρετανικής Αποστολής Sir Aubrey Smith¹⁶ και οι ναυτικοί ακόλουθοι, ενώ εκ μέρους του Ναυτικού στεφάνι κατέθεσε ο αντιπλοίαρχος Φωκάς, ο οποίος εκφώνησε και επικήδειο, και ο Αρχηγός του Στόλου, Χατζηκυριάκος.¹⁷

Το Ναυτικό, γι' αυτό το τραγικό γεγονός, κήρυξε γενικό πένθος, ενώ ο υπουργός Ναυτικών διέταξε τη σύσταση ανακριτικής επιτροπής για να ευρεθούν οι υπεύθυνοι, αποτελούμενη από τον διοικητή του Ναυστάθμου, Δ. Παπαχρήστου, τον υποναύαρχο Αλ. Κριεζή, Επόπτη Κατωτέρας Ναυτικής Εκπαίδευσης¹⁸ και τον πλοίαρχο Μανίκα, διευθυντή Διοικητικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Ναυτικού. Ο Ναύσταθμος ανέλαβε την ευθύνη της ανέλκυσης του Αλέξανδρος Ζ' και γι' αυτό το σκοπό, διατέθηκε το Τένεδος, ο μεγάλος πλωτός γερανός του Ναυστάθμου.

4. Η κατάληψη της Κέρκυρας από τους Ιταλούς¹⁹

Στις 31 Αυγούστου 1923 ιταλικός στόλος αποτελούμενος από τρία θωρηκτά, δύο βαρέα και δύο ελαφρά καταδρομικά, έξι αντιτορπιλικά, τορπιλοβόλα και υποβρύχια ζήτησε με τηλεσίγγραφο την άμεση παράδοση του νησιού από τον νομάρχη Ευριπαίο. Παρόλο που οι

¹⁶ Η Βρετανική Αποστολή υπό τον Αντιναύαρχο Aubrey C. H. Smith ανέλαβε τα καθήκοντα της στις 2 Οκτωβρίου 1921. «Η Νέα Βρετανική Αποστολή εν τώ Β. Ναυτικώ», *Ναυτική Επιθεώρησης* 24.

¹⁷ Τσαπαράκης (1991), 132.

¹⁸ Ο Τσαπαράκης τον αναφέρει αρχηγό του Κεντρικού Προγυμναστηρίου Πόρου, αλλά αρχηγός ήταν μέχρι το 1922. Δημητρακόπουλος (2006), τόμ. Α¹.

¹⁹ *Ιστορία των Ελληνικων Έθνων* (1978)· Ρούσσος (1976)· Μαρκεζίνης (1966).

Η Περίοδος του Μεσοπολέμου (1922-1936)

Ιταλοί είχαν ενημερωθεί ότι στα ανοχύρωτα φρούρια είχαν εγκατασταθεί πρόσφυγες, όταν ο Έλληνας νομάρχης αρνήθηκε, τα ιταλικά πλοία απάντησαν με πυρά επί 25 λεπτά, με αποτέλεσμα να πεθάνουν 15 άμαχοι και να τραυματιστούν 35. Ο Μουσολίνι με αυτήντην ενέργεια ήθελε να αναγκάσει την ελληνική κυβέρνηση να καταβάλει υψηλή αποζημίωση για τη δολοφονία του Ιταλού στρατηγού *Tellini* στην ελληνική Ήπειρο, ο οποίος ευρίσκταν εκεί λόγω των διαδικασιών χάραξης των ελληνοαλβανικών συνόρων.

Το θέμα της διευθέτησης των συνόρων έχει ως εξής:

Η Ελλάδα και η Αλβανία είχαν συμφωνήσει για τον καθορισμό των συνόρων τους από διεθνή επιτροπή, την *Πρεσβευτική Διάσκεψη*, η οποία ιδρύθηκε στις αρχές του 1920 από τις Μεγάλες Δυνάμεις, με σκοπό να διευθετηθούν οι εθνικές διαφορές που προέκυψαν από την εφαρμογή των συνθηκών ειρήνης του Α' Παγκοσμίου. Η υπόθεση παρουσίασε εμπλοκή όταν η Γαλλία παραχώρησε στην Αλβανία την περιοχή

Η ιταλική αποστολή στην Ήπειρο σε φωτογραφία ιταλικού περιοδικού. Ο Enrico Tellini είναι ο καθήμενος αριστερά.

της Κορυτσάς, η οποία ευρίσκóταν υπό γαλλική κατοχή από το 1916. Η Κορυτσά είχε περιληφθεί στα αλβανικά εδάφη από το 1913, αλλά η Ελλάδα εξέφρασε τις σοβαρές αντιρρήσεις της, φέροντας ως επιχείρημα την ελληνικότητα του πληθυσμού της περιοχής. Παράλληλα, με την Ελλάδα διαφώνησε καί η Γιουγκοσλαβία, η οποία ζητούσε επανεκτίμηση των δικών της συνόρων με την Αλβανία. Η Διάσκεψη όμως, εξέδωσε απόφαση να τηρηθούν τα σύνορα του 1913 καί όρισε ως τέτοια τα όρια μεταξύ των καζάδων Κορυτσάς καί Καστοριάς, αντί του υδροκρίτη μεταξύ του άνω ρου του Δέβολου καί του άνω ρου του Αλιάκμονα, όπως όριζε το πρωτόκολλο της Φλωρεντίας του 1913 με αποτέλεσμα να παραχωρηθούν στην Αλβανία 14 χωριά του καζά της Κορυτσάς που ανήκαν μέχρι τότε στην Ελλάδα.

Στις 27 Αυγούστου ευρέθησαν δολοφονημένοι στον δρόμο των Ιωαννίνων προς Κακαβιά ο *Tellini*, ο Ταγματάρχης *Corti*, ο υπασπιστής Λοχαγός *Bonaccini*, ο οδηγός του αυτοκινήτου καί ένας διερμηνέας. Ο Μουσολίνι, χωρίς να περιμένει τα αποτελέσματα των ανακρίσεων που είχε διατάξει η ελληνική πλευρά, επέδωσε τελεσίγραφο, με το οποίο ζητούσε από την ελληνική πλευρά αποζημίωση 50.000.000 λιρετών. Έτσι, στις 31 Αυγούστου, η Πρεσβευτική Διάσκεψη κάλεσε την ελληνική πλευρά να ενεργήσει με ταχύτητα για να βρεθούν οι ένοχοι.

Η Ελλάδα με τη σειρά της, προσπαθώντας να δείξει καλή θέληση, ζήτησε από τη Διάσκεψη να συστήσει ειδική επιτροπή για τη διεξαγωγή ερευνών. Αυτό αποτελούσε μία άστοχη ενέργεια από την πλευρά της Ελλάδας, γιατί αναίρεσε τη δυνατότητα προσφυγής της ελληνικής

334

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

κυβέρνησης στην Κοινωνία των Εθνών για την κατάληψη της Κέρκυρας, αφού θεωρήθηκε ότι απειλούσε τη διεθνή ειρήνη. Ο Μουσολίνι επωφελήθηκε από την αστοχία αυτή για να υποστηρίξει ότι η Διάσκεψη ήταν υπεύθυνη για τη λύση της διαφοράς και όχι η Κοινωνία των Εθνών, καθώς οι πολλές ψήφοι των μικρών χωρών θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε δυσμενή απόφαση για την Ιταλία.

Τελικά, η Διάσκεψη αγνοώντας την έκθεση της επιτροπής, η οποία είχε αποκλείσει οποιαδήποτε ευθύνη της ελληνικής πλευράς στις δολοphonίες, και την κατάθεση ενός λήσταρχου ονόματι *Κώτσου Μέμον*, που ισχυρίστηκε ότι αυτός είχε δολοφονήσει τους Ιταλούς επί πληρωμή για λογαριασμό της αλβανικής αστυνομίας του Αργυρόκαστρου, αποφάσισε ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να αποζημιώσει την Ιταλία με το ποσό των 50.000.000 λιρετών.

Την 1^η Σεπτεμβρίου η Ελλάδα κατέφυγε στην Κοινωνία των Εθνών, αλλά στις 5 του ίδιου μηνός ο Ιταλός αντιπρόσωπος απάντησε ότι η επέμβαση της Κοινωνίας των Εθνών απορρίπτεται, γιατί η Ελλάδα είχε δηλώσει ότι θα σεβαστεί την απόφαση της Πρεσβευτικής Διάσκεψης. Ο Έλληνας αντιπρόσωπος απάντησε ότι η Ελλάδα δεν είχε προσφύγει στη Διάσκεψη, αλλά ότι είχε απευθυνθεί σε αυτή για τη διενέργεια ανακρίσεων και ότι θα δεχόταν το πόρισμα αυτών. Η Κοινωνία των Εθνών άφησε την υπόθεση στη Διάσκεψη. Στις 10 Σεπτεμβρίου ανακοινώθηκε από τον Έλληνα αντιπρόσωπο ότι η ελληνική πλευρά θα δεχθεί το σύνολο των αποφάσεων της Διάσκεψης.

Η απόφαση αυτή της Ελλάδας επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τη στάση των Μ. Δυνάμεων. Πιο συγκεκριμένα, η Ιταλία εισέπραξε μόνο τα αρνητικά σχόλια κάποιων κρατών μελών της Κοινωνίας των Εθνών. Η Μ. Βρετανία, λόγω της εκκρεμότητας της ελληνικής προσφυγής στην Κοινωνία των Εθνών, έπεισε την Ιταλία να αποσυρθεί από την Κέρκυρα. Δυστυχώς όμως, η Κοινωνία των Εθνών επέδειξε σοβαρότατη αδυναμία να επιβληθεί, καθώς υπάκουσε στα κελεύσματα των Μεγάλων Δυνάμεων να απέχει από την ελληνο-ιταλική διαφορά. Η Ελλάδα, η οποία θεωρούσε ως βασικό κίνδυνο τη Γερμανία, προσπαθούσε να κρατήσει την Ιταλία μακριά από τη Γερμανία, με αποτέλεσμα να πιστεύει ότι η Ιταλία έπρεπε να παραμείνει στην Κοινωνία των Εθνών. Η Μ. Βρετανία από την άλλη, επιθυμούσε να διατηρήσει το *status quo*, γι' αυτό προτίμησε μια συμφωνία που θα ενοχλούσε λιγότερο τον ισχυρότερο από τους δύο παλιούς συμμάχους της. Σημαντική επιρροή στη βρετανική στάση απέτελεσε και η στάση της Ελλάδας.²⁰

Η επιθετική πολιτική της Ιταλίας με την κατάληψη της Κέρκυρας έδειξε βαθύτατα τις αναθεωρητικές τάσεις αυτού του κράτους αλλά και την αδυναμία της Κοινωνίας των Εθνών να διατηρήσει την παγκόσμια ειρήνη. Εξάλλου, η πολιτική του Μουσολίνι στην Ανατολική Μεσόγειο δεν διέφερε από την πολιτική που ακολούθησε η Ιταλία από το 1911 με τον ιταλο-οθωμανικό πόλεμο. Βέβαια, οι στόχοι της ιταλικής επεκτατικής πολιτικής της Ιταλίας θα φανούν ακόμα πιο καθαρά σε λίγα χρόνια, όταν το 1940 θα επιτεθεί εναντίον της Ελλάδας.

20 Ιστορία του Ελληνικού Έθνους (1978), 290.

Η Περίοδος του Μεσοπολέμου (1922-1936)

335

5. Κίνημα Λεοναρδόττουλου Γαργαλίδη²¹ (22 Οκτωβρίου 1922)

Η Επανάσταση του 1922 προσπαθούσε να οδηγήσει τη χώρα σε κάποιας μορφής κοινοβουλευτισμό. Στις 13 Οκτωβρίου 1923 ήρθη η λογοκρισία και στις 18 Οκτωβρίου προκηρύχθηκαν εκλογές Συντακτικής Συνέλευσης για τις 2 Δεκεμβρίου. Εντούτοις, η Επανάσταση δεν ήθελε με τίποτα να αναλάβει την εξουσία μια κυβέρνηση αντι-βενιζελικού χαρακτήρα. Γι' αυτό, ο Γεώργιος Παπανδρέου, υπουργός Εσωτερικών της επαναστατικής κυβέρνησης είχε καταρτίσει έναν εκλογικό νόμο που θα εξασφάλιζε τη νίκη στα βενιζελικά κόμματα.

Παράλληλα, δημιουργούνταν οργανώσεις, οι οποίες επέτειναν το κλίμα αστάθειας. Τον Ιούλιο του 1923 ιδρύθηκε ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος με στόχο να προστατευθεί το καθεστώς από τον αντι-βενιζελισμό. Περιείχε τα πιο αδιάλλακτα στοιχεία. Η έδρα του Συνδέσμου ήταν στη Θεσσαλονίκη και επικεφαλής ήταν ο στρατηγός Οθωναίος, ενώ υπήρχε και διοικούσα επιτροπή, στην οποία συμμετείχαν κυρίως λοχαγοί και ταγματάρχες (Ε. Μπακιρτζής^{21 22}, Στ. Σαράφης²³ κ.ά.). Ο Πάγκαλος προσπάθησε να ελέγξει την οργάνωση, αλλά χωρίς επιτυχία. Τελικά, ο Σύνδεσμος εξελίχθηκε σε μια παράλληλη επαναστατική δύναμη, την οποία η Επανάσταση του 1922 έπρεπε να λαμβάνει σοβαρά υπόψη.

Παράλληλα, άρχισαν να οργανώνονται και οι αντι-βενιζελικοί αξιωματικοί. Στις αρχές του 1923 δημιουργήθηκε η Οργάνωσις των Ταγματάρχων με κεντρική επιτροπή τους αντισυνταγματάρχη Π. Παναγάκο, καθώς και τους ταγματάρχες Α. Πολύζο, Θ. Σκυλακάκη,

Σ. Σαραντόπουλο. Αυτοί, προκειμένου να δεόσουν στο κίνημα ευρύτερο χαρακτήρα, τοποθέτησαν ως αρχηγούς ανθρώπους βενιέλικής καταγωγής, οι οποίοι ήταν οι εγνωσμένης

21 Χαράτσής (1985)· *Ιστορία των Ελληνικών Έθνους* (1978)· Μεταξάς (1921-1932), τόμος Γ'· Μαρκεζίνης (1966)· Ρούσσοις (1975)· Σταθάκης (1987).

22 Θα έχει σημαντική συμμετοχή στην Εθνική Αντίσταση. Αποτέλεσε τον πρώτο στρατιωτικό σύνδεσμο μεταξύ Αγγλων-Ελλήνων, με την κωδική ονομασία *Προμηθέας Ι* κατά την περίοδο της Κατοχής. Τπήρξε από τα ιδρυτικά στελέχη της αντιστασιακής πολιτικής οργάνωσης ΕΚΚΑ (Εθνική και Κοινωνική Απελευθέρωση) μαζί με τον φίλο και συμμαθητή του Συνταγματάρχη Δημήτριο Ψαρό. Λίγο καιρό αργότερα προσχωρεί στην οργάνωση ΑΑΑ (*Αγών-Ανόρθωσις-Ανεξαρτησία*) του Στρατηγού Στέφανου Σαράφη, και από εκεί στις τάξεις του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Ήταν διοικητής της ομάδας μεραρχιών Μακεδονίας του ΕΛΑΣ. Όταν ιδρύθηκε η ΠΕΕΑ (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης-επιτροπή κυβερνητικού χαρακτήρα που ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του ΕΑΜ, αλλά δεν απαριζόταν μόνο από κομμουνιστές), στις 10 Μαρτίου του 1944, ανέλαβε προσωρινός της πρόεδρος (πρωθυπουργός). Στις 18 Απριλίου του ίδιου έτους παραχώρησε τη θέση του στον Αλέξανδρο Σβώλο και ο ίδιος ανέλαβε αντιπρόεδρος και γραμματέας επισιτισμού μέχρι τη διάλυση της ΠΕΕΑ στις 2 Σεπτεμβρίου του 1944.

23 Επίσης, είχε σημαντική δράση στην Εθνική Αντίσταση. Το 1942 συγκροτεί μαζί με άλλους στρατιωτικούς την αντιστασιακή ΑΑΑ (Αγών-Ανόρθωσις-Ανεξαρτησία). Ο Σαράφης βρέθηκε κατά τις αρχές του 1943 σε συνεννόηση με τον ΕΔΕΣ και την ΕΚΚΑ ζητώντας την ένωση όλων των αντιστασιακών δυνάμεων, αλλά, ύστερα από σύντομη αιχμαλωσία από τον ΕΛΑΣ, δέχτηκε να προσχωρήσει σε αυτόν και να αναλάβει ηγετικά καθήκοντα. Στον ΕΛΑΣ, ο Σαράφης επανέλαβε τη θέση του για ένωση των δυνάμεων της Αντίστασης. Ύστερα από τη συγκρότηση Γενικού Στρατηγείου του ΕΛΑΣ, ο Στέφανος Σαράφης ανέλαβε Στρατιωτικός Αρχηγός, ο Αρης Βελουχιώτης, Γενικός Καπετάνιος και ο Ανδρέας Τζήμας (Σαμαρινιώτης), Πολιτικός Εκπρόσωπος του ΕΑΜ. Με τη θέση του αυτή απευθύνθηκε στον ελληνικό λαό και τους Έλληνες αξιωματικούς και κάλεσε σε αντιστασιακή συστράτευση και συνεργασία με το ΕΑΜ. Το κάλεσμά του σημείωσε σημαντική επιτυχία λόγω και της προσωπικής του εμβέλειας. Υπό την ηγεσία του, ο ΕΛΑΣ κατέστη μαζικός, ισχυρός και αποτελεσματικός αντάρτικος στρατός. Αυτή την περίοδο, ο Σαράφης προσχώρησε στο ΚΚΕ, εγκαταλείποντας τον φιλελεύθερο χώρο, όπου ανήκε προηγουμένως.

Ο Γεώργιος Παπανδρέου μαζί με τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Ο Γ. Παπανδρέου είχε μεγάλη πολιτική δράση κατά τον Μεσοπόλεμο. Υποστήριξε την «Επανάσταση του 1922», ενώ στην κυβέρνηση Βενιζέλου 1928-1932 χρημάτισε υπουργός Παιδείας και το όνομά του συνδέθηκε με τη δημιουργία σχολείων καθώς και με μια ευρύτατη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

αξίας υποστράτηγος Γ. Λεοναρδόπουλος και Π. Γαργαλίδης και ο συνταγματάρχης Γ. Ζήρας. Ο Ι. Μεταξάς δεν συμμετείχε στο κίνημα αν και ήταν ενήμερος για την έκρηξή του.²⁴ Ο Μεταξάς μάλιστα, τους είχε πει ότι το σχέδιό τους ήταν λάθος, εσφαλμένο και άστοχο. Προτείνει να συγκεντρώσουν τα χτυπήματά τους στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη και όχι στις επαρχιακές φρουρές όπως έγινε.

Το Ναυτικό όμως, παρέμεινε σύσσωμο και αδιάσπαστο στο πλευρό της Επανάστασης. Εξάλλου, οι Λεοναρδόπουλος και Γαργαλίδης είχαν αντιταχθεί στη συμμετοχή του Στόλου στο κίνημα.²⁵ Η Οργάνωσις των Ταγματάρχων είχε ζητήσει από τους πλοιάρχους Ε. Καββαδία και Α. Σακελλαρίου να καταλάβουν το θωρηκτό Γ. Αβέρωφ, του οποίου οι αξιωματικοί και το πλήρωμα ήταν ευνοϊκά διακείμενοι προς το κίνημα, αλλά οι τελευταίοι αρνήθηκαν να κινηθούν. Έτσι, ο Στόλος βρέθηκε στο πλευρό των κυβερνητικών.

Στις αρχές Οκτωβρίου, ο Πλαστήρας, πάσχοντας από φυματίωση, αποσύρθηκε στη

²⁴ Μεταξάς, Ημερολόγιο.

²⁵ Χαρατσής (1985), 99.

Η Περίοδος του Μεσοπολέμου (1922-1936)

Λυκόβρουση και ο Γαργαλίδης, μαζί με τον υποστράτηγο Ν. Βλαχόπουλο, παρουσιάστηκαν στον Γονατά, ζητώντας να αντικατασταθεί ο αρχηγός της Επανάστασης από τριμελή επιτροπή, εννοώντας τους εαυτούς τους και τον Λεοναρδόπουλο. Ο Γονατάς αρνήθηκε.

Στις 22 Οκτωβρίου οι εφημερίδες *Καθημερινή*, *Πολιτεία* και *Νέα Ημέρα* δημοσίευσαν το κείμενο της προκήρυξης, την οποία υπέγραφε η τριανδρία. Οι φρουρές όλων των πόλεων στασίασαν πλην των Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας και Ιωαννίνων. Αμέσως, ο Πλαστήρας κήρυξε στρατιωτικό νόμο, έκλεισε επ' αόριστον δέκα αντι-βενιζελικές εφημερίδες, καθώς και τον κομμουνιστικό *Ριζοσπάστη* και οργάνωσε στρατιωτικό συμβούλιο στο Υπουργείο Στρατιωτικών στο οποίο συμμετείχαν ο ίδιος, ο Γονατάς και από το Ναυτικό, ο πλοίαρχος Α. Χατζηκυριάκος και ο Αρχηγός του Στόλου πλοίαρχος Περικλής Δημούλης. Αποφασίστηκε ο Χατζηκυριάκος να αναλάβει Αρχηγός Στόλου και ο Δημούλης να αναλάβει κυβερνήτης του θωρηκτού *Λήμνος*. Τέλος, τμήματα στρατού κινήθηκαν προς τις παρυφές των Αθηνών.

Η αντεπανάσταση τελικά απέτυχε, καθώς οι κυβερνητικές δυνάμεις έδρασαν αστραπιαία. Όσον αφορά το Ναυτικό, στις 27 Οκτωβρίου κατελήφθη ο Ισθμός και η Κόρινθος από αποβατικό απόσπασμα που επέβαινε σε δύο ατμόπλοια υπό την κάλυψη των πυροβόλων του Γ. *Αβέρωφ*²⁶ και του τορπιλοβόλου *Πέργαμος*. Για την υποστήριξη των κυβερνητικών δυνάμεων, το θωρηκτό *Κιλκίς* είχε σταλεί στη Θεσσαλονίκη,²⁷ το θωρηκτό *Λήμνος* στην Πάτρα, το θωρηκτό Γ. *Αβέρωφ* μαζί με το *Πέργαμος* και δύο αντιτορπιλικά²⁸ και το εύδρομο ΕΛΛ/Ι με το αντιτορπιλικό *Θύελλα* στην Καλαμάτα.

Στις 27 Οκτωβρίου οι κινηματίες παραδόθηκαν και στις 29 του μηνός ο Πλαστήρας δημοσίευσε διάγγελμα ευχαριστώντας τις κυβερνητικές δυνάμεις και ιδιαίτερα τον Στόλο. Από το Ναυτικό, τέθηκε σε διαθεσιμότητα ο ανθυποπλοίαρχος Ν. Γρηγορακάκης, ενώ αποτάχθηκαν οι υποπλοίαρχοι Α. Γουδής και Ε. Κορτέσης, οι ανθυποπλοίαρχοι Π. Λυκουρέζος και Α. Πεσμαζόγλου, τέσσερις ανθυποπλοίαρχοι αεροπόροι μη προερχόμενοι από τη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (Ι. Θεολόγης, Α. Γρηγοριανόπουλος, Χ. Μοσχοβίνος και Σ. Κατσούφρης), ένας μηχανικός β¹ τάξης, δύο υποφροντιστές, ένας υπίατρος, ένας φαρμακοποιός και τέσσερις αρχικελευστές. Τρεις άλλοι μηχανικοί και ένας αρχικελευστής ετέθησαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία.²⁹

Στις 19 Δεκεμβρίου 1923 οι βασιλείς έφυγαν από την Ελλάδα, στις 20 Δεκεμβρίου, ορκίστηκε ως αντιβασιλέας ο Ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης, στις 25 Μαρτίου 1924 η Δ¹ Εθνοσυνέλευση³⁰ κήρυξε έκπτωτη τη δυναστεία και στις 13 Απριλίου 1924 το δημοψήφισμα επικύρωσε τη Δημοκρατία.

26 Ο Χαρατσής αναφέρει Γ. *Αβέρωφ* και *Πέργαμος*. Στο ημερολόγιο του θωρηκτού Γ. *Αβέρωφ* αναφέρονται μεταγωγικά πλοία, τα οποία ευρίσκονται στη νησίδα Πλατεία. Είναι τα *Σπάρτη* και Γ. *Τόγιας*. Επίσης αναφέρεται και το θωρηκτό *Κιλκίς*, το οποίο έβαλε κατά των κορυφογραμμών που κατείχαν οι στασιαστές.

27 Όπως οπότε μετά τις 27 Οκτωβρίου διότι στο ημερολόγιο του Γ. *Αβέρωφ* αναφέρεται ότι απέπλευσε στις 27 Οκτωβρίου αφού παρέλαβε 249 άνδρες ενώ αργότερα την ίδια μέρα εθεάθη αγκυροβολημένο προ των Μεγάρων.

28 Τα *Ασπίς* και *Αρέθονσα*.

29 Τα στοιχεία έχουν αντληθεί από το βιβλίο του Χαρατσή.

30 Βενιζελική καθώς τα αντι-βενιζελικά κόμματα απείχαν.

6. Η Απεργία του Ναυτικού (25 Ιουνίου 1924)

Η Λεγάμενη Απεργία του Ναυτικού³¹ εκδηλώθηκε όταν ο υπουργός των Ναυτικών, Α. Χατζηκυριάκος, αποφάσισε παράτυπα να προαγάγει τον έβδομο στην αρχαιότητα αντιπλοίαρχο Κολιαλέξη σε πλοίαρχο. Το διάταγμα υπεγράφη στις 20 Ιουνίου και δημοσιεύτηκε αυθημερόν στο ΦΕΚ134 τ. Τ'. Μαζί με τον Κολιαλέξη προήχθη σε υποναύαρχο ο πρώτος πλοίαρχος Βικέντιος Λοπρέστης. Ενώ υπήρχε μία οργανική θέση αντιναυάρχου εν ενεργεία και θα μπορούσαν κάλλιστα να είχαν προαχθεί ο Παπαχρήστος με δέκα χρόνια στη θέση του υποναυάρχου ή ο Αλέξανδρος Κριεζής με πέντε χρόνια, ο υπουργός των Ναυτικών δεν τους προήγαγε. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Λοπρέστης ήταν σύζυγος της Αριστοβούλης Παπαναστασίου, αδελφής του πρωθυπουργού. Για λόγους διπλωματικού χειρισμού, ο υπουργός προήγαγε την επομένη (21 Ιουνίου) τον πρώτο αντιπλοίαρχο Γ. Χατζηκυριάκο σε πλοίαρχο. Με το διάταγμα με το οποίο προήχθησαν οι Κολιαλέξης και Λοπρέστης προήχθησαν σε αντιπλοίαρχους επίσης παράτυπα οι πλωτάρχες Γ. Μεζεβίρης³² και Κ. Αρβανίτης, οι οποίοι ήταν έκτος και έβδομος στην αρχαιότητα αντίστοιχα.

Εμφανιζόταν λοιπόν το φαινόμενο, ένας υπουργός,³³ ο οποίος αν και πλοίαρχος να κρίνει αρχαιότερους διαπράττοντας παρατυπίες στις προαγωγές. Το πιο σημαντικό, προαγόταν ένας αντιπλοίαρχος νεότερος καθιστώντας έτσι τους αρχαιότερους του υποψήφιους προς αποστρατεία χωρίς όμως, να μπορούν να αποστρατευτούν. Την Τρίτη 24 Ιουνίου κυκλοφόρησε ένα πρωτόκολλο από επιτροπή απαρτισμένη από τους αντιπλοίαρχους Π. Βούλγαρη, Ι. Χαλκιάπουλο, Χ. Κονιάλη και τον υποπλοίαρχο Δ. Τσάφο.

Την επόμενη μέρα το απόγευμα, η επιτροπή επιχείρησε να συνομιλήσει με τον πρωθυπουργό Παπαναστασίου, ο οποίος όμως τους απέφυγε. Αυτή η ενέργεια εκ μέρους του πρωθυπουργού οδήγησε τους αγανακτισμένους αξιωματικούς στο να περάσουν στην επόμενη κίνηση. Ένας υποπλοίαρχος με πολιτικά πήγε στο Αρχηγείο Ναυτικού στην πλατεία Κλαυθμώνος κι άφησε ένα πακέτο με τις παραιτήσεις 82 αξιωματικών.³⁴ Παράλληλα, δόθηκε στις εφημερίδες το πρωτόκολλο, με το οποίο οι αξιωματικοί ζητούσαν, μεταξύ άλλων, την παραιτήση του υπουργού Χατζηκυριάκου και την ανάληψη του υπουργείου από πολιτικό εγνωσμένης αξίας.

Αν και είχε αποφασιστεί οι παραιτήσεις να γίνουν όλες δεκτές μετά από 48 ώρες το χρονικό διάστημα της προθεσμίας αυτής στη συνέχεια διπλασιάστηκε. Τότε, ο Χατζηκυριάκος παρουσίασε το φαιδρό επιχείρημα ότι αποφάσισε μόνος του για τις προαγωγές, διότι η Επανάσταση είχε καταργήσει το Συμβούλιο των Ναυάρχων. Φρόντισε όμως άμεσα να

31 Χαρατσής (1985)· *Ιστορία των Ελληνικών Εθνών* (1978)· Μεταξάς, *Ημερολόγιο*, τόμ. Γ'· Μαρκεζίνης (1966).

32 Ο Μεζεβίρης, πρέπει να τονιστεί, ήταν πάντα ένας αξιωματικός προσηλωμένος στο καθήκον, προσπαθώντας πάντα να απέχει από στασιαστικά κινήματα. Με αυτή του τη στάση, αν και οι απόψεις του ήταν μάλλον φιλοβασιλικές, εντούτοις είχε κερδίσει τον σεβασμό και των βενιζελικών.

33 Ο υπουργός των Ναυτικών, Α. Χατζηκυριάκος ως πλοίαρχος διατηρούσε τη θέση του στην επετηρίδα.

34 Οι πληροφορίες αντλούνται από το βιβλίο του Χαρατσή. Παρ' όλα αυτά, ο Ρούσσος (σελ. 416) στην ιστορία του αναφέρει ότι η πρώτη φουρνιά παραιτήσεων ήταν 75 αξιωματικών. Παραθέτει δε και τα λόγια του βουλευτή Σκεύου Ζερβού: *Αλλοίμονο εάν κάθε στρατιωτι κόν πρωτοκολλάν φέρον έβδομήκοντα πέντε νπο-γραφάς αξιωματικωνδννεται νά προκαλέση καί νά προκαλή την πτώσιν καί τι(ν)άλλα(η)ν τήςΚνβερίήσεως.*

αποστρατευτεί προαγόμενος σε υποναύαρχο και, παράλληλα, υπέβαλε την παραίτησή του από το αξίωμα του υπουργού, την οποία ο Παπαναστασίου δεν έκανε δεκτή. Εν τω μεταξύ, οι παραιτηθέντες αξιωματικοί συλλαμβάνονταν καθημερινά και κρατούνταν στο πλωτό νοσοκομείο Κωνσταντινούπολης, ενώ ο υποπλοίαρχος Θ. Κουντουριώτης, ο γιος του Προέδρου της Δημοκρατίας, εκρατείτο στο σπίτι του. Αφέθηκαν όλοι, ελεύθεροί, εκτός από τους τέσσερις της επιτροπής, στους οποίους απαγγέλθηκε κατηγορία για παράνομη απουσία από την υπηρεσία και προτροπή σε λιποταξία. Οι παραιτήσεις συνεχίζονταν τις επόμενες μέρες και η κυβέρνηση προσπαθούσε να αντιμετωπίσει το ζήτημα κατά περίπτωση, τιμωρώντας τους περισσότερους αξιωματικούς από τον βαθμό του πλωτάρχη καί κάτω με αργία διά πρόσκαιρου πλύσεως.

Η παράτυπη ενέργεια του Χατζηκυριάκου οδήγησε σε παράλυση το Πολεμικό Ναυτικό, καθώς παραιτήθηκαν 133 αξιωματικοί σε σύνολο 234 μονίμων, δηλαδή το 56,8%. Όσο μάλιστα κατεβαίνουμε στους βαθμούς, το ποσοστό των παραιτήσεων αυξάνεται, φθάνοντας στο 55,6% στους ανθυποπλοίαρχους και το 61% στους σημαιοφόρους.³⁵ Στη Ναυτική Αεροπορία, στους αξιωματικούς που δεν ήταν απόφοιτοί της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων, το ποσοστό έφθασε το 80%, ενώ 40 οικονομικοί αξιωματικοί είχαν την πρόθεση να παραιτηθούν.

Η Απεργία του Ναυτικού οδήγησε τη χώρα σε μία βαθιά κυβερνητική κρίση. Η κυβέρνηση κατηγορούσε τους παραιτηθέντες αξιωματικούς ότι η κίνησή τους είχε στασιαστικό χαρακτήρα, ενώ εκείνοι δήλωναν στις εφημερίδες ότι δεν ήταν στους σκοπούς της ανατροπής της κυβέρνησης. Τελικά, στις 6 Ιουλίου ο Χατζηκυριάκος παραιτήθηκε από υπουργός των Ναυτικών, αφού είχε επανασυστήσει το Συμβούλιο των Ναυάρχων. Το Υπουργείο των Ναυτικών ανέλαβε ο ίδιος ο πρωθυπουργός.

Σταδιακά, το όλο θέμα εκτραχύνθηκε με το να θεωρείται μία σύγκρουση των παραμενόντων και των παραιτηθέντων. Στην κορύφωσή του, όταν συναντήθηκαν στον διάδρομο έξω από την αίθουσα της Βουλής ο Χατζηκυριάκος με τον βουλευτή υποναύαρχο ε.α. Γ. Κακουλίδη, όρμησαν ο ένας στον άλλο και κυλίστηκαν στο πάτωμα. Τους χώρισε ένας άλλος βουλευτής με τη βοήθεια ενός υπαλλήλου της Βουλής. Ο Κακουλίδης θεωρούσε ότι ο Χατζηκυριάκος υπονόμει την Κυβέρνηση.

Όταν το θέμα του Ναυτικού έφτασε στη Βουλή, η Κυβέρνηση απώλεσε την εμπιστοσύνη των βουλευτών με 178 ψήφους κατά και 131 υπέρ. Στη συνέχεια, οι παραιτηθέντες Αξιωματικοί αποφάσισαν να υποβάλουν ο καθένας χωριστά αίτηση επαναφοράς, ενώ οι παραμείνοντες δήλωσαν ότι δεν ανέχονται τον σχηματισμό της κυβέρνησης Καφαντάρη, γιατί είχε πάρει το μέρος των παραιτηθέντων. Στις 23 Ιουλίου, σε μία από τις τελευταίες ενέργειές του, ο Παπαναστασίου εξήγγειλε ότι θα επαναφερθούν στις θέσεις τους 20 από τους πιο ικανούς μαχίμους. Στις 25 του μηνός ορκίστηκε κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Θεμιστοκλή Σοφούλη. Ο πρωθυπουργός κράτησε και το υπουργείο Ναυτικών. Το θέμα του Ναυτικού δεν είχε λυθεί και το πολίτευμα ήδη βάδιζε σε μια επικίνδυνη πορεία.

³⁵ Τα στοιχεία αντλούνται από το βιβλίο του Χαρατσή.

3. Μετάφρασμα

In the early hours of September 11, groups of Army officers, 50 for Lemnos, 6 for Naxos, 2 for Tenedos and 10 for Sfendoni, led by Navy officers, seized the 4 ships and detained the officers of the ships, who stated that they refused to join the movement. At the same time, the Naval Command of Chios was captured, while the naval commander and Lieutenant Commander D. Fokas and Captain K. Alexandris joined the movement. In the afternoon of the same day, the Storm returned from patrol, but the governor, Lieutenant Commander E. Kavvadias, refused to join and was taken into custody.

The Ministry of the Navy could not contact the Lemnos radio because Petropoulakis⁹, who had been appointed commander of the revolutionary fleet during the occupation of the battleship, telegraphed from Naxos that the Lemnos radio was seriously damaged and that the communications would have to be done through Naxos. Naxos did not follow the ships to Lavrio but stayed in Chios. Skoufopoulos took over as commander of Sfendoni, Lieutenant Vitalis of Storm and Captain K. Arvanitis of Lemnos. On the morning of September 12¹⁰ all ships departed from Chios and Mytilene bound for Athens.

9 Admiral Kavvadias characterizes Petropoulakis (p. 32) as unbalanced. This characterization is reinforced by the narration of Captain Lambrinopoulos: (Petropoulakis at night) with Stavron in his hand he had always visited the apartments, sub-enclosures, engine rooms, rooms, even folded ones, to ensure that no one would it would prevail and they would remain uninvited. With Stavron, whom he never left, he chased Beelzebul at the twin decks, whom incidentally located in the face of the then lieutenant captain, D. Taxis. He was sure that if he arrested and brought him in the priest's house violently in order to ward off the demon and get him expelled from him. (...) he was reassured by the priest and especially by the ship's doctor, and at night he was calm. The next morning, however, a new excitement was recorded and Petropoulakis ordered the Fleet to change direction and sail to Kalamas. He gave this order to the Revolutionary Committee concentrated in the middle of the government, who was astonished, not knowing the events of the past. The Committee tried logically to convince Petropoulakis that this (...) would mean a bitter reluctance of the revolution, but Petropoulakis remained unconvinced, snatched the ax (...) and stated, towards the members of the Committee, that when he declared the Revolution, he knew that he was risking it all. They must also keep in mind that they will risk it all, too. The members of the Revolutionary Committee also demanded that the Leader of the Plastira Revolution would be summoned (...). Petropoulakis exposed his plan and said that this would be carried out, unless they ordered his arrest. Plastiras, indifferently, ordered his arrest, and he unquestionably left to his room, while the other members of the Revolutionary Committee breathed a sigh of relief. See Haratsis (1985), vol A', 85.

10 On the night of September 11, 1922, I was near the receiver of the Station when the telegraph service alerted me to watch the receipt of a telegram with important content coming from the battleship Lemnos. I immediately realized that this was a revolutionary proclamation and I was looking forward to seeing who signed it. Finally, I read the names of two lieutenants I did not know and of a commander. The participation of the latter surprised me because he was a disciplinary and law-abiding officer. As we later learned, many of the younger officers who had not joined the movement of Thessaloniki had now sided with the Revolution. The explanation for the phenomenon is given by the magnitude of the national catastrophe that those who revolted in

close combination with the methods of administration applied in the period following the elections. See Mezeviris (1971).

The Interwar Period (1922-1936)

On September 14, King Constantine resigned and George II was sworn in. On September 17, the former king left Greece and died in Palermo on December 29. On September 14, the first military units entered Athens, while the next day the main army of about 12,000 men entered, which the Athenians welcomed with restrained enthusiasm. On the night of September 14, the leaders of the anti-Venizelist faction (Gounaris, Stratos, Protopapadakis, Theotokis, Stais) were arrested and remanded in custody, the next day Dousmanis, Stratigos, Goudas, Kalogeropoulos, on September 27 Hatzianestis and on October 11 Baltatzis. About 300 anti-Venizelists¹¹ were arrested along with them. On September 16, a government was formed with Alexandros Charalambis as president, while S. Krokidas took over as prime minister the next day.

The Moudania Conference took place on September 20-22. On the last day of the conference, on the 22nd of the month, Plastiras himself, Colonels Alexandros Mazarakis-Ainian and Ptolemy Sarigiannis, as well as the diplomat P. Economou-Gouras were invited to the British ship ‘Iron Duke’ and the leader of the Allies, Charles Harington, asked them to sign the evacuation of Eastern Thrace to Evros. The Moudania armistice was ratified on July 14, 1923 in Lausanne. Finally, D. Fokas, who had taken over as Fleet Commander, resigned and was replaced by Captain Agisilaos Gerontas.

3. The accident of Alexandros Z.

Alexandros Z¹² was an emergency salvage tug of the company Zalokosta, which was used for the transfer of personnel between Piraeus-Naval Station¹³. On March 10, 1923, due to sudden bad weather and strong southerly winds, it overturned outside the port of Piraeus, resulting in the death of 262¹⁴ people. It was one of the most tragic accidents of the Navy.

In this accident, the Navy Band was wiped out, as 21 musicians were among the dead, but it was essentially re-established a month after the Decree Law of April 21, 1923, regarding the score and qualifications of promotion of the musicians of the Northern Navy¹⁵.

11 Haratsis (1985), 86.

12 Louzis (2011); Paizis-Paradelis (1999); Kavvadias (1950), 32; Bistis (1950), *Naval Inspection* 219: 181-185; Tsaprazis (1991).

13 It was used as an "opportunity", as it is called in the Navy.

14 Louzis mentions 262 people (p. 36) while Kavvadias raises the number to 340 (p. 43)! Bistis reports about 300 dead. Paizis-Paradelis mentions 297 people and analyzes this number: 12 officers, 87 non-commissioned officers, 193 sailors and 5 craftsmen. However, the view of 262 people is reinforced by Tsaprazis, who cites a list of names of the dead, which, if added, bring out the number 262.

15 Louzis (2011), 38 and *Government Gazette*, A.F. 107, April 28, 1923.

Alexander Z'.

The funeral of the 17 retrieved corpses of the shipwreck took place on March 8, in the chapel of Agios Nikolaos of the Salamina Naval Station. Crowds had gathered to attend the funeral ceremony, while the leader of the Plastira Revolution, Metropolitan Chrysostomos, the synodal metropolitans of Triki, Syros and Nafpaktos, the Minister of the Navy, Lieutenant Colonel S. Voulgaris, Sir Aubrey Smith¹⁶ of the British Mission and naval escorts were present, while on behalf of the Navy, the lieutenant captain Fokas, who also delivered a funeral, and the Commander of the Fleet, Hatzikyriakos¹⁷, laid a wreath.

The Navy, for this tragic event, declared general mourning, while the Minister of the Navy ordered the establishment of an investigative committee to find those who were responsible, consisting of the commander of the Naval Station, D. Papachristou, Rear Admiral Al. Kriezi, Supervisor of Lower Maritime Education¹⁸ and Captain Manikas, Director of Administrative Services of the Ministry of the

Navy. The Naval Base took the responsibility of lifting Alexander VII and for this purpose, Tenedos, the large floating crane of the Navy Yard, was provided.

4. The occupation of Corfu by the Italians¹⁹

On August 31, 1923, an Italian fleet consisting of three battleships, two heavy and two light cruisers, six destroyers, torpedo boats and submarines requested a final handover of the island from the prefect Evripeios. Even though the Italians had been informed that refugees had settled in the fortified fortresses, when the Greek mayor refused, the Italian ships responded with fire for 25 minutes, resulting in the death of 15 civilians and the wounding of 35.

16 The British Mission under Rear Admiral Aubrey C. H. Smith took office on October 2, 1921. "The New British Mission in the Northern Navy", Naval Inspection 24.

17 Tsaprazis (1991), 132.

18 Tsaprazis mentions him as the leader of the Central Gymnasium of Poros, but he was the leader until 1922. Dimitrakopoulos (2006), vol.A'.

19 History of the Greek Nation (1978); Roussos (1976); Markezinis (1966).

Mussolini wanted to force the Greek government to pay a high price for the assassination of the Italian general Tellini on the Greek continent, who was there due to the demarcation of the Greek-Albanian border.

The Italian mission in Epirus, photo in an Italian Magazine.

Enrico Tellini is sitting on the left.

The issue of border settlement is as follows: Greece and Albania had agreed on demarcation of their borders by an international commission, the Ambassadorial Conference, established on early 1920 by the Great Powers, in order to settle the resulting national disputes from the implementation of the peace treaties of World War I. The case became entangled when France ceded to Albania the Korytsa region, which was under French occupation since 1916. Korytsa had been included in Albanian territory since 1913, but Greece expressed its serious objections, citing the Greekness of the region's population. At the same time, Yugoslavia disagreed with Greece, demanding a reassessment of its own borders with Albania. The Conference, however, issued a decision to respect the borders of 1913 and defined as such the boundaries between the Korytsa and Kastoria valleys, instead of the watercourse between the upper Devolis river and the Aliakmonas river, as defined by the Florence protocol of 1913 resulting in Albania being given 14 villages of the kaza of Korytsa that until then belonged to Greece.

On August 27, Tellini, Major Corti, Lieutenant Captain Bonaccini, the driver of the car and an interpreter were found murdered on the road from Ioannina to Kakavia. Mussolini, without waiting for the results of the interrogations ordered by the Greek side, issued an ultimatum, in which he demanded from the Greek side compensation of 50,000,000 pounds. Thus, on August 31, the Ambassadorial Conference called on the Greek side to act swiftly to find the culprits.

Greece, in turn, trying to show goodwill, asked the Conference to set up a special commission to conduct investigations. This was a misguided action on the part of Greece, because it denied the possibility of appeal by the Greek government in the League of Nations for the occupation of Corfu, as it was considered to be a threat to international peace. Mussolini took advantage of this failure to argue that the Conference was responsible for resolving the dispute and not the League of Nations, as the small votes of small countries could lead to an unfavorable decision for Italy.

Finally, the Conference, ignoring the report of the committee, which had excluded any responsibility of the Greek side in the murders, and the testimony of a general named Kotsos Memou, who claimed that he had killed the Italians on payment on behalf of the Albanian police in Greece, had to compensate Italy in the amount of 50,000,000 pounds.

On September 1, Greece resorted to the League of Nations, but on the 5th of this month the Italian representative replied that the intervention of the League of Nations was rejected, because Greece had stated that it would respect the decision of the Embassy Conference. The Greek representative replied that Greece had not appealed to the Conference, but that it had addressed it for inquiries and that it would accept their conclusion. The League of Nations left the matter to the Conference. On September 10, it was announced by the Greek representative that the Greek side would accept all the decisions of the Conference.

This decision of Greece greatly influenced the attitude of the Great Powers. More specifically, Italy received only the negative comments of some member states of the

League of Nations. Britain, due to the pending Greek appeal to the League of Nations, persuaded Italy to withdraw from Corfu. Unfortunately, however, the League of Nations showed a very serious inability to impose itself, as it obeyed the harassment of the Great Powers to distance itself from the Greek-Italian difference. France, which considered Germany a major threat, tried to keep Italy away from Germany, believing that Italy should remain in the League of Nations. Britain, on the other hand, wanted to maintain the status quo, so it opted for an agreement that would be less annoying to its strongest than its two former allies. The attitude of France²⁰ was also a significant influence on the British attitude.

Italy's aggressive policy with the occupation of Corfu has profoundly shown the revisionist tendencies of this state but also the inability of the League of Nations to maintain world peace. Moreover, Mussolini's policy in the Eastern3Mediterranean did not differ from that pursued by Italy since 1911 with the Italo-Ottoman War. Of course, the goals of Italy's Italian expansionist policy will be even clearer in a few years, when in 1940 it will attack Greece.

20 History of the Greek Nation (1978), 290.

5. Leonardottoulou Gargalidis²¹ Movement (October 22, 1922)

The Revolution of 1922 was trying to lead the country to some form of parliamentarism. On October 13, 1923, censorship came and on October 18, elections to the Constituent Assembly were announced for December 2. However, the Revolution did not want anything for an anti-Venizelist government to take power. That is why George Papandreou, the interior minister of the revolutionary government, had drafted an electoral law that would ensure victory for the Venizelist parties.

At the same time, organizations were created, which exacerbated the climate of instability. In July 1923 the Military League was founded with the aim of protecting the regime from anti-Venizelism. It contained the most intransigent elements. The headquarters of the Association was in Thessaloniki and was headed by General Othonaios, while there was also a steering committee, in which mainly captains and majors participated (E.Bakirtzis^{21 22}, St.Sarafis²³ etc.). Pangalos tried to control the organization, but without success. Eventually, the League developed into a parallel revolutionary force, which the Revolution of 1922 had to take seriously.

At the same time, anti-Venizelist officers began to organize. At the beginning of 1923, the Organization of Majors was created with a central committee, Lieutenant Colonel P. Panagakos, as well as Majors A. Polyzo, T. Skylakaki, S. Sarantopoulos. In order to give the movement a wider character, they appointed as leaders people of Veniel origin, who were well-known people such as Lieutenant Generals G. Leonardopoulos and P. Gargalidis and Colonel G. Ziras. I. Metaxas did not participate in the movement although he was aware of its explosion²⁴.

21 Haratsis (1985); 1History of the Greek Nation (1978); Metaxas (1921-1932), volume III; Markezinis(1966); Roussos (1975); Stathakis (1987).

22 He will have a significant participation in the National Resistance. It was the first military alliance between the Anglo-Greeks, codenamed Prometheus I during the Occupation. He was one of the founding members of the resistance political organization EKKa (National and Social Liberation) together with his friend and classmate Colonel Dimitrios Psarros. Shortly afterwards, he joined the AAI (Agon-Anorthosis-Independence) organization of General Stefanos Sarafis, and from there to the ranks of EAM-ELAS. He was the commander of the ELAS Macedonia divisions team. When the PEEA (Political Committee for National Liberation-government committee-committee established on the initiative of the EAM, but not composed only of communists) was founded on March 10, 1944, it assumed its interim chairman (prime minister). On April 18 of the same year he handed over his position to Alexandros Svolos and he took over as vice-president and secretary of food until the dissolution of the PEEA on September 2, 1944.

23 He also played an important role in the National Resistance. In 1942, together with other soldiers, he formed the resistance AAI (Agon-Anorthosis-Independence). Sarafis was at the beginning of 1943 in consultation with EDES and EKKa asking for the union of all resistance forces, but, after a short capture by ELAS, he agreed to join him and take leading positions. In ELAS, Sarafis reiterated his position for the union of the Resistance forces. After the establishment of the General Staff of ELAS, Stefanos Sarafis took over as Military Commander, Aris Velouchiotis, General Captain and Andreas Tzimas (Samariniotis), Political Representative of EAM. With this position he addressed the Greek people and the Greek officers and called for resistance mobilization and cooperation with the EAM. His call was a great success due to his personal reach. Under his leadership, ELAS became a massive, powerful and effective guerrilla army. During this period, Sarafis joined the KKE, leaving the liberal space, where he previously belonged.

George Papandreou together with Eleftherios Venizelos. G. Papandreou had great political activity during the interwar period. He supported the "Revolution of 1922", while in the government of Venizelos 1928-1932 he served as Minister of Education and his name was associated with the creation of schools as well as a very extensive educational reform.

In fact, Metaxas had told them that their plan was wrong, wrong and misplaced. He suggested that they would mainly attack Athens and Thessaloniki, and not the provincial garrison, as happened.

The Navy, however, remained united and inseparable on the side of the Revolution. Besides, Leonardopoulos and Gargalidis had opposed the participation of the Fleet movement²⁵. The Majors' Organization had asked Captains E. Kavvadias and A. Sakellariou to seize the battleship G. Averoff, whose officers and crew were favorably stationed with the movement, but the latter refused to move. Thus, the Fleet sided with the government.

24 Metaxas, Calendar.

25 Haratsis (1985), 99.

In early October, Plastiras, suffering from tuberculosis, retired to Lykovrysi and Gargalidis, together with Lieutenant General N. Vlachopoulos, presented themselves to Gonatas, asking for the leader of the Revolution to be replaced by a three-member committee, meaning themselves and Leonardopoulos. Gonatas refused.

On October 22, the newspapers Kathimerini, Politia and Nea Imera published the text of the proclamation, which was signed by the trinity. The guards of all the cities resisted except Athens, Thessaloniki, Larissa and Ioannina. Immediately, Plastiras declared martial law, closed ten anti-Venizelist newspapers indefinitely, as well as the communist Radicalist, and organized a military council at the Ministry of the Army, in which he, Gonatas and from the Navy, Captain A. Hatzikyriakos and Captain Pericles Dimoulis attended. It was decided that Hatzikyriakos would take over as Commander of the Fleet and Dimoulis would take over as commander of the Lemnos warship. Finally, army units moved to the outskirts of Athens.

The counter-revolution ultimately failed, as government forces acted swiftly. As far as the Navy is concerned, on October 27, the Isthmus and Corinth were captured by a detachment aboard two steamships under the cover of G. Averoff's cannons²⁶ and the Pergamon torpedo boat. For the support of the government forces, the battleship Kilkis was sent to Thessaloniki²⁷, the battleship Lemnos to Patras, the battleship G. Averoff together with Pergamon and two destroyers²⁸ and the airborne ELL /] with the destroyer Storm in Kalamata.

On October 27, the cinematographers surrendered and on the 29th of the month, Plastiras published a sermon thanking the government forces and especially the Fleet. From the Navy, the second lieutenant N. Grigorakakis was made available, while the second lieutenants A. Goudis and E. Kortesis, the second lieutenants P. Lykourezos and A. Pesmazoglou were dismissed, four aviation lieutenants that were not from the Naval Academy (I. Theologis, A. Grigorianopoulos, X.Moschovinos and S.

Katsoufris), a second-class engineer, two tutors, a paramedic, a pharmacist and four chief engineers. Three other engineers and a starter went on ex officio²⁹.

On December 19, 1923 the kings left Greece, on December 20, Admiral Pavlos Kountouriotis was sworn in as regent, on March 25, 1924 the D' National Assembly³⁰ declared the dynasty deposed and on April 13, 1924 the referendum ratified the Republic.

26 Haratsis mentions G. Averoff and Pergamon. In the diary of the battleship G. Averoff are mentioned transport ships, which are located on the islet of Plateia. They are Sparta and G. Togias. Also mentioned is the battleship Kilkis, which set against the ridges held by the insurgents.

Definitely after October 27 because in G. Averoff's diary it is mentioned that he sailed on October 27 after receiving 249 men while later the same day he was seen anchored in front of the Megara.

28 Aspis and Arethonsa.

29 The data are taken from Haratsis' book.

30 enizelist as the anti-Venizelist parties abstained.

6.The Navy Strike (June 25, 1924)

The so-called Navy Strike³¹ occurred when the Minister of the Navy, A. Hatzikyriakos, illegally decided to promote the seventh in antiquity, Captain Kolialexis, to captain. The decree was signed on June 20 and was published the same day in the Official Gazette 134 vol. Together with Kolialexis, First Captain Vikentios Loprestis was promoted to lieutenant colonel. While there was an organic position of vice admiral and they could very well have promoted Papachristos with ten years as lieutenant or Alexandros Kriezis with five years, the Minister of the Navy did not promote them. It is worth noting that Loprestis was the wife of Aristovoulis Papanastasiou, the prime minister's sister. For reasons of diplomatic manipulation, the Minister promoted the next day (June 21) the first lieutenant captain G. Hatzikyriakos. With the decree with which Kolialexis and Loprestis were promoted, the captains G. Mezeviris³² and K. Arvanitis, who were sixth and seventh in antiquity respectively, were also promoted to lieutenants.

Thus, the phenomenon appeared, a minister³³, who, although a master, judged the elders by committing irregularities in the promotions. Most importantly, a senior lieutenant is promoted, thus making his oldest candidates for retirement without, however, being able to demobilize. On Tuesday, June 24, a protocol was released by a committee composed of lieutenants P. Voulgaris, I. Chalkiopoulos, X. Konialis and lieutenant D. Tsafos.

The next afternoon, the committee tried to talk to Prime Minister Papanastasiou, but he avoided them. This action on the part of the Prime Minister led the indignant officers to move on to the next move. A lieutenant with politics went to the Naval Headquarters in Klafthmonos Square and seized a package with the resignations of 82 officers³⁴. At the same time, the newspapers were given the protocol, in which the officers demanded, among other things, the resignation of Minister Hatzikyriakos and the assumption of the ministry by a politician of recognized value.

Although it was decided that the resignations would be accepted after 48 hours, this deadline was later doubled. At that time, Hatzikyriakos presented the blatant argument that he had decided on the promotions himself, because the Revolution had abolished the Council of Admirals.

31 Haratsis (1985); *History of the Greek Nation* (1978); Metaxas, *Diary*, vol. G 'Markezinis' (1966).

32 Mezeviris, it must be emphasized, has always been an officer committed to duty, always trying to refrain from insurgent movements. With this attitude, although his views were rather pro-royal, he nevertheless had won the respect of the Venizelists as well.

33 The Minister of the Navy, A. Hatzikyriakos, as captain, maintained his position in the yearbook.

34 The information is taken from Haratsis' book. Nevertheless, Roussos (p. 416) in history states that the first batch of resignations was 75 officers. He also quotes the words of the deputy Skevos Zervos: It is unfortunate if every military officer with seventy-five officers is charged with provoking and provoking the fall and the change of the Government.

But he immediately took care of demobilized promoted to lieutenant colonel and, at the same time, submitted his resignation from the post of minister, which Papanastasiou did not accept. Meanwhile, retired officers were arrested daily and detained at the Istanbul Naval Hospital, while Lieutenant Commander Th. Kountouriotis, the son of the President of the Republic, was detained at his home. All were released, except for 4 of the committee, who were charged with unlawful absence from service and incitement to bankruptcy. The resignations continued in the following days and the government tried to deal with the issue on a case-by-case basis, punishing most officers from the rank of captain and down with a temporary holiday break.

Hatzikyriakos' irregular action led to paralysis of the Navy, as 133 officers resigned out of a total of 234 permanent employees, ie 56.8%. In fact, as we go down the ranks, the percentage of resignations increases, reaching 55.6% for lieutenants and 61% for flag bearers³⁵. In the Navy, the percentage of non-graduate officers in the School of Naval Trials reached 80%, while 40 financial officers intended to resign.

The Navy Strike has plunged the country into a deep governmental crisis. The government accused the ousted officers of being insurgents, and told the newspapers that it was not their intention to overthrow the government. Finally, on July 6, Hatzikyriakos resigned as Minister of the Navy, after the Council of Admirals had been re-established. The Ministry of the Navy was taken over by the Prime Minister himself.

Gradually, the whole issue escalated into what was considered a conflict between those who remained and those who resigned. At its peak, when they met in the corridor outside the hall of the Parliament, Hatzikyriakos with the deputy lieutenant e.a. G. Kakoulidis, rushed to each other and rolled on the floor. They were separated by another member of parliament with the help of an employee of the House. Kakoulidis considered Hatzikyriakos to undermine the government.

When the issue of the Navy reached Parliament, the Government lost the confidence of MPs with 178 votes against and 131 in favor. Subsequently, the resigned Officers decided to submit a separate request for reinstatement, while the remaining members declared that they would not tolerate the formation of the Kafantari government, because he had taken part in the resignation. On July 23, in one of his last actions, Papanastasiou announced that 20 of the most capable fighters would be reinstated. On the 25th of the month, a government was sworn in with Themistoklis Sofoulis as Prime Minister. The Prime Minister also retained the Ministry of the Navy. The issue of the Navy had not been resolved and the regime was already on a dangerous path.

35 *The data are taken from Haratsis' book.*

4.Γλωσσάρι ορών

Διοικητής Αντιπλοίαρχος	Lieutenant Commander
Ναύαρχος	Admiral
Λεβητοστάσιο	Boiler room
Υποφράγματα	Twin decks
Στόλος	Fleet
Στρατιωτική Επαναστατική Επιτροπή	Military Revolutionary Committee
Θωρηκτό	Battleship
Συνταγματάρχης	Colonel
Αντιπλοίαρχος	Commander

Αξιωματικός	Officer
Αντί-βενιζελικοί	Anti-Venizelists
Αρχηγός Στόλου	Fleet Commander
Ναυαγοσωστικό (πλοίο)	Salvage tug
Υπαξιωματικός	Non-commissioned officer
Ναύτης	Sailor
Τεχνίτες	Craftsmen
Υποναύαρχος	Rear Admiral
Ναύσταθμος	Naval Base
Αντιτορπλικό	Destroyer
Υποβρύχιο	Submarine
Ταγματάρχης	Major
Ιταλο-Οθωμανικός Πόλεμος	Italo-Ottoman War
Πλοίαρχος	Captain
Σημαιοφόρος	Flag bearer
Υποπλοίαρχος	Lieutenant

5. Μεταφραστική Διαδικασία

Ως μετάφραση ορίζουμε τη μεταφορά του νοήματος, της δομής και του ύφους στοιχείων/φράσεων από τη γλώσσα πηγή (Γ.Π.) στη γλώσσα στόχος (Γ.Σ.). Αποτελεί μια πολυδιάστατη διαδικασία, η οποία απαιτεί γνώση, ανάλυση και κατανόηση των εκάστοτε γλωσσών, καθώς και γνώση των πολιτιστικών και πολιτισμικών παραγόντων που συμβάλουν στη δημιουργία και στην εξέλιξη μιας γλώσσας. Κύριος σκοπός της μετάφρασης είναι να επιτευχθεί μια σχέση ισοδυναμίας μεταξύ γλώσσας πηγής και γλώσσας στόχου.

Σύμφωνα με την Christiane Nord, η βασική αρχή που καθορίζει κάθε μεταφραστική διαδικασία είναι ο στόχος (Σκοπός) της συνολικής μεταφραστικής δράσης. Επομένως, η κειμενική ανάλυση του κειμένου πηγής είναι απαραίτητη για να γίνουν κατανοητά το ύφος και ο σκοπός του κειμένου στόχου.

Για να ολοκληρωθεί η μεταφραστική διαδικασία, ο μεταφραστής πρέπει να έχει μορφολογικές και υφολογικές γνώσεις, με σκοπό να αποδώσει πλήρως το νόημα από τη γλώσσα πηγή στη γλώσσα στόχο.

Παρόλο που η μετάφραση αποτελεί ένα ευρέως διαδεδομένο φαινόμενο, υπήρχαν ανέκαθεν διαφορετικές απόψεις για το εάν η μετάφραση αποτελεί ξεχωριστό κλάδο ή εάν απλά συγκαταλέγεται στον κλάδο της γλωσσολογίας. Η δυσκολία προφανώς

έγκειται στο γεγονός ότι η μετάφραση είναι μια περίπλοκη διαδικασία και στο ότι ο όρος *μετάφραση* δεν αναφέρεται μόνο σε έναν τύπο διαγλωσσικής επικοινωνίας. Επομένως, η μετάφραση δεν συνίσταται σε μια τυπολογική μεταφορά λέξεων και φράσεων, γιατί η σημασία μιας πρότασης ή ενός κειμένου δεν περιορίζεται στο σύνολο των σημαινόμενων που το συνθέτουν.

Σύμφωνα με τον Jakobson (1959), τα είδη των μεταφράσεων χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

- 1) **Ενδογλωσσικές** (εντός της ίδιας γλώσσας, παραφράσεις)
- 2) **Διαγλωσσικές** (μεταξύ των γλωσσών)
- 3) **Διασημειωτικές** (μεταξύ σημειολογικών συστημάτων)

Η *ενδογλωσσική μετάφραση* ή *αναδιατύπωση* συνίσταται στην ερμηνεία γλωσσικών σημείων μέσω άλλων σημείων της ίδιας γλώσσας.

Η *διαγλωσσική μετάφραση* συνίσταται στην ερμηνεία γλωσσικών σημείων μιας γλώσσας Α μέσω σημείων μιας άλλης γλώσσας Β.

Η *διασημειωτική μετάφραση* ή *μετασχηματισμός/μετάλλαξη* συνίσταται στην ερμηνεία των γλωσσικών σημείων μέσω συμβόλων μη λεκτικών σημειακών συστημάτων.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφέρουμε πως διακρίνουμε δύο μεγάλες κατηγορίες μεταφράσεων:

- 1) Γενικού ενδιαφέροντος μεταφράσεις (**Γενική Μετάφραση**)
- 2) Εξειδικευμένες μεταφράσεις (**Ειδική Μετάφραση**)

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει μεταφράσεις που είναι γενικού περιεχομένου μεταφράσεις και απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό, ενώ η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει μεταφράσεις ειδικού περιεχομένου (ιατρική, τέχνη, θέατρο κλπ) και συνήθως χρειάζεται πιο εξειδικευμένα λεξικά ώστε να αποδοθεί με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια.

Ο Ρόλος της Ανάλυσης του Κειμένου-πηγής

Πολλοί μεταφραστές δίνουν προτεραιότητα στο στόχο του μεταφράσματος και θεωρούν πως το κείμενο-πηγή είναι χαμηλής σημασίας, πράγμα που είναι λάθος, καθώς το κείμενο-πηγή είναι αυτό που παρέχει τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τη παροχή πληροφοριών από το κείμενο-στόχο. Θα μπορούσαμε να πούμε πως η ανάλυση του κειμένου-πηγής κατευθύνει τη μεταφραστική διαδικασία, καθώς αποτελεί τη βάση για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με:

- 1) Κατά πόσο είναι εφικτή η μετάφραση του συγκεκριμένου κειμένου,
- 2) Ποιες μονάδες του κειμένου-πηγής συνδέονται με μια λειτουργική μετάφραση και
- 3) Ποια μεταφραστική στρατηγική θα ακολουθήσει ο μεταφραστής που να είναι σύμφωνη με τις μεταφραστικές οδηγίες

6. Μεταφραστικές τεχνικές

Ως μεταφραστικές τεχνικές ορίζουμε τις τεχνικές που χρησιμοποιούμε με σκοπό να λύσουμε πιθανά προβλήματα κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας. Παρ'όλο που σε βάθος χρόνου έχουν αναπτυχθεί διάφορες μεταφραστικές τεχνικές, οι επικρατέστερες και πιο γνωστές παραμένουν αυτές των Vinay και Darbelnet. Το έργο τους επικεντρώνεται και αναλύει τρία θεμελιώδη στοιχεία:

- 1) Το λεξιλόγιο (lexique) το οποίο περιλαμβάνει το εύρος των σημασιολογικών πεδίων γλώσσας-πηγής και γλώσσας-στόχου,
- 2) Τη συναρμογή (agencement), δηλαδή το συντακτικό και μορφολογικό πλαίσιο των γλωσσών και
- 3) Το μήνυμα (message) που αφορά το σύνολο των σημασιών του εκφωνήματος και αντικατοπτρίζει τη πολιτισμική πραγματικότητα της εκάστοτε γλώσσας.

Με σκοπό να αναπτύξουν τη θεωρία τους, οι Vinay και Darbelnet κατάτμησαν το κείμενο σε μεταφραστικές μονάδες. Σύμφωνα με αυτούς:

Ως μεταφραστική μονάδα ορίζεται το μικρότερο μέρος του εκφωνήματος, στο εσωτερικό του οποίου η συνοχή μεταξύ των στοιχείων είναι τέτοια, που δεν επιτρέπει να μεταφραστούν ξεχωριστά.

Σύμφωνα με τους Vinay και Darbelnet, για να μεταφέρει το κείμενο από τη γλώσσα-πηγή στη γλώσσα-στόχο, ο μεταφραστής πρέπει να:

- 1) Διερευνήσει σωστά το κείμενο.
- 2) Να αξιολογήσει το νοητικό και περιγραφικό περιεχόμενο των μεταφραστικών μονάδων.
- 3) Να αναδομήσει το μεταγλωσσικό πλαίσιο του μηνύματος
- 4) Να αξιολογήσει τις δικές του επιλογές όσον αφορά τα υφολογικά τεχνάσματα που πρόκειται να χρησιμοποιήσει.
- 5) Να παράγει και να επανεξετάσει το κείμενο-στόχο/μετάφρασμα.

Παρακάτω θα δούμε τις τεχνικές που, σε συνδυασμό με τη μεταφραστική διαδικασία, μπορούν να προσφέρουν στον αναγνώστη ένα κείμενο ισοσθενές προς το αρχικό.

Επηρεασμένοι από τη μεταφραστική διαδικασία, οι Vinay και Darbelnet ανέπτυξαν λοιπόν επτά μεταφραστικές τεχνικές:

- 1) Το δάνειο
- 2) Το έκτυπο
- 3) Τη κατά λέξη μετάφραση
- 4) Τη μετατροπία
- 5) Τη μετάταξη
- 6) Την ισοδυναμία
- 7) Τη προσαρμογή

Στη συνέχεια, χώρισαν αυτές τις τεχνικές σε δύο κατηγορίες ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας τους:

- 1) Άμεση (κατά λέξη) μετάφραση
- 2) Έμμεση μετάφραση

Στην Άμεση (κατά λέξη) μετάφραση συμπεριέλαβαν το “Δάνειο”, το “Έκτυπο” και τη κατά λέξη μετάφραση, ενώ στη κατηγορία της έμμεσης μετάφρασης συμπεριέλαβαν τη μετατροπία, τη μετάταξη, την ισοδυναμία και τη προσαρμογή.

Ας δούμε λίγο περιληπτικά τις κατηγορίες:

Δάνειο: Το δάνειο αποτελεί την πιο απλή από όλες τις μεταφραστικές τεχνικές εφόσον αφορά αυτούσια μεταφορά ενός λεξιήματος κατά τη διαδικασία

μετάφρασης. Ένας από τους λόγους ύπαρξης του δανείου αποτελεί η ανάγκη του μεταφραστή να αποδώσει στο μετάφρασμα το κατάλληλο τοπικό χρώμα.

Έκτυπο: Ως έκτυπο ορίζεται ο δανεισμός ενός συντάγματος από τη γλώσσα-πηγή και η κατά λέξη μετάφραση αυτού στη γλώσσα-στόχο. Το είδος αυτό δανείου διακρίνεται σε δύο υποκατηγορίες: το *φραστικό* και το *δομικό* έκτυπο.

Κατά λέξη μετάφραση: Με λίγα λόγια είναι ό,τι δηλώνει ο όρος. Αποτελεί το πέρασμα από τη γλώσσα-πηγή προς τη γλώσσα-στόχο χωρίς την παρουσία δυσκολιών και την αναγκαιότητα εύρεσης άλλης μεταφραστικής τεχνικής. Συνηθίζεται μεταξύ γλωσσών της ίδιας οικογένειας ή γλωσσών-φορέων συγγενών πολιτισμών.

Μετάταξη: Ως μετάταξη ορίζεται η τεχνική κατά την οποία ένα μέρος του λόγου αντικαθίσταται από κάποιο άλλο χωρίς ωστόσο αυτό να συνεπάγεται αλλαγή στο νόημα του μηνύματος.

Μετατροπία: Επιτυγχάνεται με αλλαγή προοπτικής του μηνύματος ώστε αυτό να γίνεται πιο σαφές και να ανταποκρίνεται στα πλαίσια του πολιτισμού της γλώσσας-στόχου.

Ισοδυναμία: Η ισοδυναμία εστιάζει στην εύρεση αντίστοιχων επιφωνημάτων, ιδιωτισμών, ρητών, παροιμιών, εκφράσεων κτλ. Εφαρμόζεται όταν το πρωτότυπο και το μετάφρασμα περιγράφουν την ίδια κατάσταση με διαφορετικά υφολογικά και δομικά μέσα.

Προσαρμογή: Η προσαρμογή αποτελεί εύρεση αντίστοιχης πολιτισμικής ιδιαιτερότητας λόγω διαφοράς πολιτισμών μεταξύ της Γ.Π. και της Γ.Σ.

Και αφού είδαμε τις επικρατέστερες μεταφραστικές τεχνικές, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να πούμε πως ο μεταφραστής οφείλει να έχει τη κριτική ικανότητα να ξεχωρίσει τη δομή και το νόημα της κάθε μεταφραστικής μονάδας, έτσι ώστε να χρησιμοποιήσει τη κατάλληλη μεταφραστική τεχνική, ανάλογα με τη περίπτωση.

7. Μεταφραστικά Προβλήματα

Κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας, είναι πολύ πιθανόν ο μεταφραστής να συναντήσει δυσκολίες οι οποίες δεν έχουν σχέση με τις γενικές γνώσεις του πάνω στη μετάφραση. Αυτές οι δυσκολίες στη μετάφραση ονομάζονται *μεταφραστικά προβλήματα*. Σύμφωνα με τη Nord (2014: 145), τα μεταφραστικά προβλήματα είναι

αντικειμενικά ή έστω διυποκειμενικά. Δε πρέπει δηλαδή να τα ταυτίζουμε με τις υποκειμενικές δυσκολίες που συναντά ένας μεταφραστής κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας λόγω της έλλειψης γλωσσικών ή πολιτισμικών δεξιοτήτων.

Η έννοια του λάθους

Όσοι ασχολούνται με τη μετάφραση συναινούν στο διαχωρισμό μεταξύ γλωσσικού και μεταφραστικού λάθους. Η έννοια του λάθους έχει ερμηνευτεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους και από πολλούς διαφορετικούς γλωσσολόγους. Η πιο διαδεδομένη άποψη είναι εκείνη της Nord.

Σύμφωνα με τη Nord, τα μεταφραστικά λάθη διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- 1) **Πραγματολογικά**
- 2) **Γλωσσικά**
- 3) **Πολιτισμικά**
- 4) **Ιδιάζοντα**

Ως *Πραγματολογικά* ορίζουμε τα προβλήματα που προκύπτουν από τις διαφορές περιστάσεων μεταξύ του Κειμένου Πηγής και του Κειμένου Στόχος.

Ως *Γλωσσικά* ορίζουμε τα προβλήματα που προκύπτουν από τις δομικές διαφορές στο λεξιλόγιο και τη σύνταξη των δύο γλωσσών.

Ως *Πολιτισμικά* ορίζουμε τα προβλήματα που προκύπτουν από τις διαφορές στις συμβάσεις που διέπουν τη λεκτική και μη λεκτική συμπεριφορά που περιέχουν οι δύο εμπλεκόμενοι πολιτισμοί.

Τέλος, ως *Ιδιάζοντα* ορίζουμε τα προβλήματα που προκύπτουν όταν ο μεταφραστής δε μπορεί να ερμηνεύσει το κείμενο πηγής με τον ίδιο τρόπο, οπότε οφείλει να αυτοσχεδιάσει.

Ωστόσο, υπήρξαν μεταφραστές και γλωσσολόγοι που έδωσαν διαφορετικούς ορισμούς για το ποια είναι η έννοια του λάθους. Για παράδειγμα, Ο *Spilka* διακρίνει τα συστηματικά λάθη (*erreurs*), τα μη συστηματικά λάθη (*fautes*=ατοπήματα) και τις

αποκλίσεις (écarts), Ο *Pym* διαχωρίζει τα λάθη σε λάθη δυαδικής φύσης, όπου η διάκριση μεταξύ σωστού και λάθους είναι ξεκάθαρη και σε λάθη μη δυαδικής φύσης κ.α.

Στο απόσπασμα που κλήθηκα να μεταφράσω, συνάντησα μεταφραστικά προβλήματα όλων των ειδών, καθώς το κείμενο αποτελεί ένα ειδικό κείμενο. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη μεταφραστική διαδικασία συνάντησα τα εξής προβλήματα:

- 1) Η εξειδίκευση των κριτηρίων και των όρων συνωνυμίας, δηλαδή το εάν υπάρχει ισοδυναμία και οι λέξεις και οι προτάσεις του κειμένου έχουν το ίδιο νόημα (synonymy).
- 2) Η εξειδίκευση των κριτηρίων της εννοημάτωσης, δηλαδή το ποιους όρους πρέπει να περιέχει μια πρόταση για να έχει νόημα (meaningfulness).
- 3) Η εξειδίκευση των νοημάτων εν γένει (meanings in general).

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναλογιστούμε τα μεταφραστικά προβλήματα που προκύπτουν μέσα από τη μεταφραστική διαδικασία μεταξύ της Γ.Π. και της Γ.Σ.. Κατά τη διαδικασία αυτή, συναντάμε αρκετές δυσαναλογίες στα περισσότερα μεταφραστικά επίπεδα (υφολογικό, μορφολογικό, λεξιλογικό, γραμματικό, συντακτικό κτλ.). Όσον αφορά το γλωσσικό επίπεδο, είναι ξεκάθαρο πως η κάθε γλώσσα έχει τους δικούς της κανόνες, οι οποίοι πολλές φορές αλλάζουν με το πέρασμα του χρόνου. Σε αυτό το βαθμό αξίζει να σημειωθεί πως όταν οι δύο γλώσσες, που καλείται να μεταφράσει ο μεταφραστής, διαφέρουν πολύ, δηλαδή όταν δεν συγγενεύουν (π.χ. δεν είναι και οι δύο λατινογενείς) το έργο του γίνεται ακόμα πιο περίπλοκο και δύσκολο. Στη χειρότερη περίπτωση, αν ο μεταφραστής έχει να μεταφράσει ένα κείμενο όπου μία εκ των δύο γλωσσών είναι «νεκρή» (π.χ. λατινικά) τότε οι γνώσεις που απαιτούνται είναι πολύ περισσότερες και ο χρόνος που θα αφιερώσει θα είναι και αυτός σαφώς περισσότερος. Σε αυτή τη περίπτωση αν ο μεταφραστής δεν έχει εξειδικευμένες γνώσεις, όσον αφορά τον τονισμό ή τις εκφράσεις και τους ιδιωτισμούς της γλώσσας· το αποτέλεσμα δε θα είναι σε καμία των περιπτώσεων ορθό.

8. Τρόποι Αντιμετώπισης των Μεταφραστικών Προβλημάτων

Το πρώτο και σημαντικότερο βήμα για την αντιμετώπιση των δυσκολιών είναι η κατανόηση του νοήματος του κειμένου-αφετηρίας ώστε να αποδοθεί σωστά στο κείμενο-στόχος. Οι πρώτες ενέργειες μου ήταν αναγνωριστικής φύσης και είχαν ως

σκοπό τη δημιουργία μιας εικόνας για το κείμενο προς μετάφραση. Όπως επισημαίνει και ο Delisle, όση λιγότερη εξοικείωση έχει ένας μεταφραστής με το περιεχόμενο του προς μετάφραση κειμένου, τόσο μεγαλύτερη έμφαση οφείλει να δώσει στην έρευνα για τη τεκμηρίωσή του.

Ξεκίνησα λοιπόν την έρευνα μου έχοντας σκοπό:

- 1) Την συγκέντρωση των πρώτων και σημαντικών πληροφοριών που θα με βοηθούσαν να προετοιμαστώ για τη μετάφραση και να έχω μια καλύτερη εικόνα (όγκο εργασίας, γνωστικό επίπεδο, πρώτη εικόνα του βαθμού δυσκολίας του κειμένου πηγής κ.α.)
- 2) Την επιλογή των μεταφραστικών τεχνικών που θα ακολουθήσω.

Για να γίνει εφικτή η μετάφραση του κειμένου ακολούθησα τα εξής βήματα :

- 1) Λογική οργάνωση του κειμένου
- 2) Έψαξα και άντλησα πληροφορίες που θα έπρεπε να αναλύσω περισσότερο με σκοπό να αποδοθεί κατάλληλα το νόημα
- 3) Απομόνωσα στοιχεία που δεν πρέπει να μεταφράσω (π.χ. ονόματα πλοίων, πόλεων κλπ)
- 4) Ξεχώρισα μονάδες μέτρησης που πρέπει να μετατραπούν
- 5) Έψαξα την ειδική ορολογία (π.χ. ονομασίες βαθμίδων του στρατού κλπ) και έφτιαξα ένα πλήρες γλωσσάρι το οποίο ακολούθησα καθ' όλη τη διάρκεια της μετάφρασης.
- 6) Τέλος, έκανα ολοκληρωμένη και λεπτομερή ανάγνωση του προς μετάφραση κειμένου και παράλληλα ανάλυση, η οποία με βοήθησε να το κατανοήσω πλήρως.

Σκοπός μου ήταν:

- 1) Να απαντήσω σε ερωτήματα όπως : ποιος; τι; πότε; πως; γιατί;
- 2) Να μεταφέρω τα στοιχεία που σχετίζονται με την άρθρωση του κειμένου και
- 3) Να μεταφέρω πληροφορίες σχετικές με τα υφολογικά στοιχεία που συμβάλλουν στη σύνθεση του νοήματος του κειμένου.

Ορολογία

Η λέξη όρος αφορά έννοιες που ανήκουν σε ένα εξειδικευμένο λεξιλόγιο και χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένες επιστήμες και επαγγέλματα. Στην μετάφραση, ειδική ορολογία συναντάμε κυρίως σε κείμενα ειδικού περιεχομένου όπως π.χ. σε εγχειρίδια, επιστημονικά βιβλία και άρθρα, και μπορούν να γίνουν κατανοητοί από

αναγνώστες που κατέχουν μια γνώση ή ειδικότητα σε αυτά, και όχι στον κοινό αναγνώστη. Το συγκεκριμένο κείμενο περιείχε ειδική ορολογία σχετική με το πολεμικό ναυτικό. Ο τρόπος με τον οποίο βρέθηκε η κατάλληλη αντιστοιχία από τη Γ.Π. (ελληνικά) στη Γ.Σ. (Αγγλικά) ήταν σύμφωνα με τη βοήθεια της Βικιπαίδειας, η οποία περιείχε αναλυτικά όλη την σχετική ορολογία.

Μερικά παραδείγματα από την ορολογία που συναντήσαμε και στο γλωσσάρι:

Αξιωματικός / Officer

Στόλος / Fleet

Πλοίαρχος / Captain

Υποπλοίαρχος / Lieutenant κ.α.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε πως το μεγαλύτερο μέρος αυτών των όρων αποτελούσαν βαθμίδες του στρατού ή του ναυτικού και λέξεις σχετικές με τα καράβια του πολεμικού ναυτικού, οπότε η μετάφραση τους είναι πολύ συγκεκριμένη και πρέπει να ακολουθηθεί πιστά.

Ονόματα

Ακόμα ένα πρόβλημα που συνάντησα κατά τη μεταφραστική διαδικασία ήταν η απόδοση ονομάτων. Για την απόδοση των κύριων ονομάτων, χρησιμοποίησα τη τεχνική της μεταγραφής, δηλαδή της μεταφοράς του εκάστοτε ονόματος από το ελληνικό αλφάβητο στο λατινικό, στην πιο απλοποιημένη του μορφή. Για παράδειγμα, το επίθετο “Χατζηκυριάκος” επέλεξα να το μεταφράσω ως “Hatzikyriakos”, καθώς δεν υπάρχουν πηγές που να ορίζουν πως το συγκεκριμένο όνομα πρέπει να μεταφερθεί στη γλώσσα στόχος με ένα συγκεκριμένο τρόπο.

Κάποια άλλα παραδείγματα είναι:

Π. Παναγάκος / P. Panagakos

Σ. Σαραντόπουλος / S. Saradopoulos

Κ. Αρβανίτης / K. Arvanitis

Την ίδια τεχνική ακολούθησα και για την μετάφραση των γεωγραφικών περιοχών/πόλεων, εκτός από το όνομα της πόλης “Κέρκυρα”, το οποίο μετέφρασα ως “Corfu” καθώς αυτή είναι η πιο διαδεδομένη ονομασία της στα αγγλικά.

Μερικά παραδείγματα είναι:

Αλβανία / Albania

Κορυτσα / Korytsa

Ιωάννινα / Ioannina

Ονόματα καραβιών

Ένα από τα σημαντικότερα και πιο συχνά προβλήματα που συνάντησα κατά τη μεταφραστική διαδικασία ήταν τα ονόματα των πλοίων, όπως είναι το “Θύελλα” το οποίο επέλεξα να μεταφράσω ως “Storm”. Αυτό το έκανα διότι πολλά ονόματα προέρχονται από ουσιαστικά. Αντιθέτως, υπήρχαν ονόματα πλοίων για τα οποία επέλεξα να αφήσω τον ίδιο όρο (πχ. Αβέρωφ-Averoff).

Κατά λέξη μετάφραση

Η συγκεκριμένη τεχνική εφαρμόστηκε σε ένα πολύ μεγάλο μέρος του κειμένου, καθώς είναι η πιο εύκολη και πιο διαδεδομένη μεταφραστική τεχνική.

Π.χ. Η Επανάσταση του 1922 προσπαθούσε να οδηγήσει τη χώρα σε κάποιας μορφής κοινοβουλευτισμό. / The Revolution of 1922 was trying to lead the country to some form of parliamentarism.

Καθαρεύουσα Ελληνική Γλώσσα

Στο βιβλίο χρησιμοποιούνται αρκετές εκφράσεις και λέξεις (ρήματα, ονόματα) στην καθαρεύουσα, πράγμα που κάνει το έργο του μεταφραστή ακόμη πιο δύσκολο. Ένα παράδειγμα αποτελεί η υποσημείωση νούμερο 9, “ *Μέ τον Σταυρόν, τον όποιον ουδέποτε απέχωρίζετο ... και τά λοιπά μέλη της Επαναστατικής Επιτροπής ανέπνευσαν.*” Σε αυτές τις περιπτώσεις εφαρμόσα τη τεχνική της ισοδυναμίας. Η τεχνική της ισοδυναμίας εφαρμόζεται όταν το πρωτότυπο και το μετάφρασμα περιγράφουν την ίδια κατάσταση με διαφορετικά υφολογικά και δομικά μέσα. Η ισοδυναμία αφορά το μήνυμα στο σύνολό του και συνήθως τη συναντάμε σε φρασεολογικούς ιδιωτισμούς, παροιμίες, επιφωνήματα κ.ά.

9. Επίλογος

Συμπερασματικά, το μετάφρασμα είναι ένα κείμενο συντάχθηκε σύμφωνα με τους κανόνες της γλώσσας αφίξεως. Το Κείμενο-πηγής αποτελεί ένα ειδικό κείμενο με ορολογία που προέρχεται από το ναυτικό και στρατιωτικό πεδίο, πράγμα που δημιούργησε αρκετά μεγάλο βαθμό δυσκολίας στη μεταφραστική διαδικασία. Στόχος μου ήταν η σωστή απόδοση του ύφους και του νοήματος του κειμένου, ακολουθώντας διαφορετικές μεταφραστικές τεχνικές όπως η ισοδυναμία και η κατά λέξη μετάφραση.

Τα προβλήματα που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο μεταφραστής κατά τη μεταφραστική διαδικασία μας δείχνουν ότι η ανθρώπινη συμβολή είναι υψίστης σημασίας σε αυτή τη διαδικασία για τη σωστή μεταφορά του νοήματος και του ύφους από το συγγραφέα στον αναγνώστη. Ακόμη και αν του παρέχονται τα καλύτερα μεταφραστικά εργαλεία (μεταφραστικές μνήμες, λεξικά), ο μεταφραστής πρέπει να μπορεί να διακρίνει την καταλληλότερη επιλογή όσον αφορά το πώς θα μεταφέρει τις λέξεις, τις εκφράσεις, τους ιδιωτισμούς κλπ από τη μια γλώσσα στην άλλη.

Τέλος, θα ήθελα να κλείσω λέγοντας πως η παρούσα εργασία αποτέλεσε μια προσωπική πρόκληση, καθώς ασχολήθηκα με ένα ειδικό κείμενο με πολλή ειδική ορολογία και εμπλούτισα ακόμα περισσότερο τις γνώσεις μου πάνω στη μετάφραση.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Γραμμενίδης, Σ. (χ.χ.). Η έννοια της ισοδυναμίας στη μεταφραστική διαδικασία. Ανακτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2015, από http://www.frl.auth.gr/grammenidis/Publications/2.12.1998a_H_isodynamia_sti_metafr%20astiki_diadikasia.pdf

Βλαχόπουλος, Σ. (2007). Λεξικό των ιδιωτισμών της νέας ελληνικής. Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Κεντρωτής, Γ. (1996). Θεωρία και πράξη της μετάφρασης. Αθήνα: Εκδόσεις Δίαυλος.

Τσίγκου, Μ. (2011). Σύντομη εισαγωγή στις σχέσεις γλωσσολογίας και μετάφρασης με παραδείγματα από το ζεύγος ελληνικής- γαλλικής. Ανακτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2015, από http://www.dflti.ionio.gr/sites/default/files/Tsigou03_0.pdf

Κελάνδριας, Ι. Π. (2013). Η ορολογική ‘σύγκλιση’ ως μεταφραστικό εργαλείο της ειδικής μετάφρασης. Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία». ΕΛΕΤΟ – 9ο. Ανακτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2015, από http://www.eleto.gr/download/Conferences/9th%20Conference/Papers-andspeakers/9th_32-18-25_KelandriasPanagiotis_Paper_V03.pdf

Γραμμενίδης, Σ. (2009), Μεταφράζοντας τον κόσμο του άλλου. Αθήνα: Δίαυλος

Ξενόγλωσση

Nida, A. E. & Taber, R. C. (1969). The Theory and Practice of Translation, With Special Reference to Bible Translating, 200. Brill: Leiden.

Schaffer, C. (1996). ‘Translation as Cross-Cultural Communication’, in C. Hoffman (ed.), Language, Culture and Communication in Contemporary Europe, Clevedon: Multilingual Matters.

Vinay, J.P. & Darbelnet, J. (1958). “Translation Procedures”, in Andrew Chesterman(ed.), Readings in translation theory. Helsinki: Oy Finn Lectura. Pp.61-69.

Ni, L. (2009). For ‘Translation and Theories’. English Language Teaching (CCSE), Vol. 2 (No 2), 78-83. Ανακτήθηκε στις 11 Μαρτίου 2016, από <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1082361.pdf>

Jacobson, K. (1975). The Monstrosity of Translation Walter Benjamin's The Task of the Translator'. Modern Language Notes, 90: 6, pp. 755–66.

Heltai, P. (1995). Can we translate Richard Coeur de Lion as William the Conqueror?
Iskolakultúra, 5(15-17), 131-145.
<http://langped.elte.hu/WoPaLParticles/W8KarolyA.pdf>

Έντυπα Λεξικά

Betsis, A. (2003). Collins English-Greek Dictionary. Αθήνα: Express Publishing.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. Oxford: Oxford University press.

Oxford English-Greek learner's dictionary (2008). Αθήνα: Oxford University Press.
Hornby, A.S (2005).

Ηλεκτρονικά Λεξικά

<http://www.acronymfinder.com/>

<http://www.lexicool.com/>

<http://wordreference.com/engr/>

<http://translate.google.gr/>

<https://en.glosbe.com/el/en>